EL MULTILINGÜISME EN UNA CATALUNYA INDEPENDENT

Representacions d'un hipotètic futur

Laia Esteve Navarro

Treball Final de Carrera de Filologia Catalana
Universitat Oberta de Catalunya
Gener 2014

Tutor: Ernest Querol Puig
Consultor: Josep Soler Carbonell

BY NC ND

El llenguatge és el vestit del pensament.
En l'idioma està l'arbre genealògic d'una nació.

Samuel Johnson

AGRAÏMENTS

A l'Ernest Querol, director del treball, el qual m'ha ajudat moltíssim en tot moment i m'ha acompanyat en aquest llarg i dur, però alhora gratificant camí, de la realització del Treball Final de Carrera. Va ser ell qui em va animar i empènyer a seguir endavant amb el treball, malgrat les dificultats que em vaig anar trobant. Va ser un plaer que acceptés el repte i em donés la mà per poder complir l'objectiu, amb aquest últim treball, de finalitzar la llicenciatura de Filologia Catalana.

Al Josep Soler, consultor del Treball, per la seva ajuda, per la seva planificació detallada de totes les entregues i els seus ànims i suggeriments.

A la Carme Garriga, filòloga, per la seva inestimable ajuda. La seva motivació, passió, entusiasme, estima i sentiment per la llengua i cultura catalanes, entre d'altres, em va animar a seguir endavant i a lluitar per aconseguir l'objectiu final: acabar la carrera. Sense la seva desinteressada entrega, el meu desig no s'hagués fet realitat. Moltíssimes gràcies per estar al meu costat donant-me suport sempre que l'he necessitat (Gramàtica Històrica, Treball Final de Carrera...). Des d'un primer moment em va captivar la seva fascinació per la llengua catalana i va aconseguir transmetre-me-la plenament. M'hagués agradat que hagués sigut professora meva en la meva etapa escolar. Persones com ella, amb aquesta passió, dedicació i ganes d'ensenyar i transmetre els seus coneixements ens fan molta falta en aquest país.

A la família, especialment la valenciana, i amistats, ressaltant la Lourdes Clotet, filòloga, el Joan Fàbregas, filòleg, la Carme Rodríguez i la Núria Graell, per donar-me suport en tot moment i encoratjar-me a seguir endavant.

A la UOC, per haver-me donat l'oportunitat de seguir estudiant la carrera (iniciada a la UB) i ajudar-me a aconseguir un dels meus somnis fet realitat: llicenciar-me en Filologia Catalana.

ÍNDEX

1. Introducció 5

2. Origen del projecte 6

3. Objectius i Mètode 6

4. Situació lingüística a Catalunya 8

4.1. La població de Catalunya 8
4.2. Situació lingüística actual a Catalunya 9
4.2.1. Situació de la llengua catalana 9
4.2.2. Situació de la llengua castellana 9
4.2.3. Situació de les llengües estrangeres: anglès i francès 10
4.2.4. Llengua inicial, llengua d'identificació i llengua habitual 10
4.2.5. La llengua a casa, amb els amics i a la feina 10
4.2.6. Altres dades sobre l'ús de les llengües a Catalunya 11

5. Definició de llengua oficial, llengua pròpia i llengua comuna 13

5.1. Llengua oficial 13
5.2. Llengua pròpia 13
5.3. Llengua comuna 13
5.4. Com hauríem de denominar la llengua catalana en una Catalunya independent? 14

6. Què en diuen els militants, els polítics i els partits? 15

6.1. Què pensen els militants polítics i els seus partits sobre el multilingüisme en una suposada Catalunya independent? 15
6.1.1. El català ha de ser l'única llengua oficial en una Catalunya independent? 15
6.1.2. Cal afegir una altra llengua oficial? 17
6.1.3. És imprescindible saber el català a l'administració pública? 19
6.1.4. El català està en perill? 19
6.1.4.1. Quins són els perills del futur del català? 19
6.2. Què en diuen els principals líders polítics? 20

7. Propostes dels sociolingüistes i experts 24

7.1. El català, única llengua oficial 25
7.2. El català i el castellà, llengües oficials 29
7.3. Cap de les dues llengües, oficials 32
7.4. Una tercera llengua: l'anglès 34

8. Conclusions 35

9. Bibliografia 39

10. Annex 43

10.1. Taula resum dels articles apareguts al treball 43

1. Introducció

Aquest Treball Final de Carrera (TFC) analitza les diferents propostes dels partits polítics catalanistes i dels seus militants juntament amb la dels sociolingüistes (o experts) sobre el multilingüisme en una suposada Catalunya independent.

La informació que conté aquest treball s'origina des de diferents canals i l'hem estructurat en quatre apartats diferenciats: el primer apartat és la situació lingüística a Catalunya. En el segon detallem la definició de llengua oficial, llengua pròpia i llengua comuna per poder tenir clar, des d'un principi, què significa cada denominació. El tercer apartat, el marc central d'aquest treball, conté, per una banda, què pensen els partits polítics catalanistes i els seus militants sobre una Catalunya multilingüe, mitjançant diferents enquestes i entrevistes; endemés, la informació dels sociolingüistes i experts a través de diferents articles d'opinió i diferents entrevistes trobades a la premsa (digital); i per altra part tenim la informació de diferents estudis sobre el multilingüisme. L'últim apartat, el quart, són les conclusions.

El focus principal se centra a analitzar la relació de les diferents postures entre els uns i els altres: què diuen uns, què diuen uns altres, coincideixen les seves opinions, es contradiuen, es contradiuen amb ells mateixos? Pensen el mateix els experts que el polítics o pensen completament diferent? Les diferents opinions seran el focus del treball.

L'estudi s'emmarca en el camp de la recerca sociolingüística, concretament té relació amb la política lingüística i, per tant, amb el dret lingüístic en la qual s'estudien possibles opcions sobre quina llengua o quines llengües serien les oficials en un futur estat català.

Les conclusions tractaran de valorar si hi ha una millor opció per implantar una llengua oficial o més d'una en una Catalunya independent i quins avantatges i inconvenients tindria aquest nou futur país multilingüe.

La pregunta principal que ens fem és: Quina o quines llengües hauria de tenir una Catalunya independent?

2. Origen del projecte

L'origen d'aquest treball va sorgir arran de les diferents opinions d'una hipotètica Catalunya independent i ens vàrem preguntar com hauria d'ésser una Catalunya independent lingüísticament parlant.

Des de la manifestació "Som una nació. Nosaltres decidim" (10 de juliol de 2010), manifestació en contra de la resolució del recurs d'inconstitucionalitat emesa pel Tribunal Constitucional sobre el text de l'Estatut de Catalunya, seguida per la multitudinària manifestació "Catalunya, nou estat d'Europa" (11 de setembre de 2012) i acabant amb la Via Catalana, un cadena humana creuant tot Catalunya, de nord a sud, amb el lema "Un metre més a prop de la independència" (11 de setembre de 2013) només han passat 3 anys. Es va començar demanant el dret d'aplicar l'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya i s'acaba reclamant un referèndum per saber què vol la societat catalana: seguir pertanyent a Espanya o ser un país independent. Actualment la independència de Catalunya és un tema que fàcilment es deixa dur pels sentiments, està en boca de tothom i a través de diferents publicacions a la premsa internacional ha arribat per tot arreu. De fet, la majoria de debats, opinions i comentaris sobre una Catalunya independent estan relacionats sobre els aspectes econòmics, socials, sanitaris, etc., però i el tema lingüístic? Aquesta és la pregunta principal d'aquest treball i l'origen d'aquest neix precisament per aquest motiu: quina o quines llengües hauria de tenir una Catalunya independent?

3. Objectius i Mètode

El principal objectiu d' aquest treball és el següent:

- Saber quina opció lingüística pot ser la millor per a una Catalunya independent.

Al mateix temps, hi ha altres objectius, provinents d'aquest principal, els quals detallem a continuació:

- Tenir el coneixement de la situació lingüística actual de Catalunya

- Saber les principals ideologies lingüístiques dels partits polítics i dels seus militants
- Detectar les contradiccions dels militants respecte a la ideologia lingüística dels seus partits
- Analitzar les diferents opinions dels experts
- Analitzar les diferències i semblances entre les opinions d'uns (polítics) i altres (experts)

El mètode utilitzat per a l'elaboració d'aquest treball ha estat el següent:

En primer lloc, hem fet una cerca d'articles de diferents opinions, treballs o entrevistes publicats a distints mitjans de comunicació (diaris, televisió). Aquesta recerca ha estat, bàsicament, una recerca en línia, fruit de les facilitats que ens proporciona internet, una font pràctica i ràpida per a trobar diverses informacions. També s'han consultat obres sociolingüístiques i treballs acadèmics.

En segon lloc, un cop feta la recopilació de tota la informació obtinguda, l'hem classificada en diferents grups. Un primer grup ha estat el que engloba opinions a favor de tenir només la llengua catalana com a oficial; un segon grup inclou les opinions a favor de tenir com a llengües oficials tant la catalana com la castellana; i un tercer grup és el que reuneix l'aposta per no tenir cap llengua oficial. Hem sumat un últim grup en el qual la llengua anglesa hi té un paper destacat, perquè deixant de banda el català i el castellà, l'anglès és una llengua a tenir en compte, com explicarem més endavant.

En tercer lloc, tenint la recopilació dels diversos articles ja classificats, hem decidit destriar, per una banda, les opinions dels partits polítics i dels seus militants, per l'altra les opinions dels experts (filòlegs, sociolingüistes, lingüistes, etc.) seguint la mateixa estructura dels tres grups esmentats anteriorment: el català, única llengua oficial; el català i el castellà, llengües oficials; i per últim, cap llengua oficial. També hem inclòs un apartat dedicat a la llengua anglesa, llengua coneguda internacionalment, en el qual exposarem la importància de l'anglès.

Un cop definida i estructurada aquesta classificació hem trobat oportú incloure la situació lingüística a Catalunya vigent (any 2012) per tenir una referència d'on ens trobem actualment i què proposen les diferents opinions trobades. Aquesta situació lingüística a Catalunya l'hem inclòs just abans de les opinions dels partits polítics i dels seus militants i la dels experts. El context sociolingüístic actual de Catalunya ens servirà per a emmarcar què opinen els diferents autors i cap a quina opció es decanten.

Les conclusions, basant-nos amb tota la informació exposada durant el treball, seran les que tancaran aquest estudi conjuntament amb l'annex, on mostrem una taula amb la informació de tots els autors, títol de l'article, la seva font, data de publicació i postura que adopten per tal de facilitar la cerca dels diferents articles i tenir, visualment, una situació clara de cada article.

La mostra abraça les opinions del període comprès entre el mes de març de 2009 fins al novembre de 2013. Hi haurà més opinions des del novembre de 2013 fins a la presentació d'aquest treball, gener de 2014, però s'ha de decidir no tractar més informació en un moment determinat i pensem que el mes de novembre de 2013 és un mes molt proper al gener 2014 i per aquest motiu hem decidit acotar la informació del treball en aquesta data.

4. Situació lingüística a Catalunya

Hem trobat adient mostrar la situació sociolingüística de la Catalunya actual per poder tenir una informació al més acurada possible i a través d'aquesta saber d'on partim. La informació més recent de què disposem de la situació lingüística a Catalunya és la de l'Informe de Política Lingüística de l'any 2012 (d'ara endavant, IPL2012), que és d'on hem extret totes les dades d'aquest apartat 4.

4.1. La població de Catalunya

L'IPL2012 diu que la població de Catalunya, segons dades del registre de població de 2012, és de 7.565.603 habitants, dels quals el 63,1% (4.782.115 persones) han nascut a Catalunya, el 19,1% (1.443.451 persones) són nats a la resta de l'Estat i el 17,7% (1.340.037 persones), a l'estranger. Dels nascuts a l'estranger, el 88,6 % té nacionalitat estrangera (1.186.779 persones).

És interessant la comparativa que fa dels anys 1970, 2011 i 2012 mitjançant el següent gràfic, per veure com ha canviat la població de Catalunya en 42 anys:

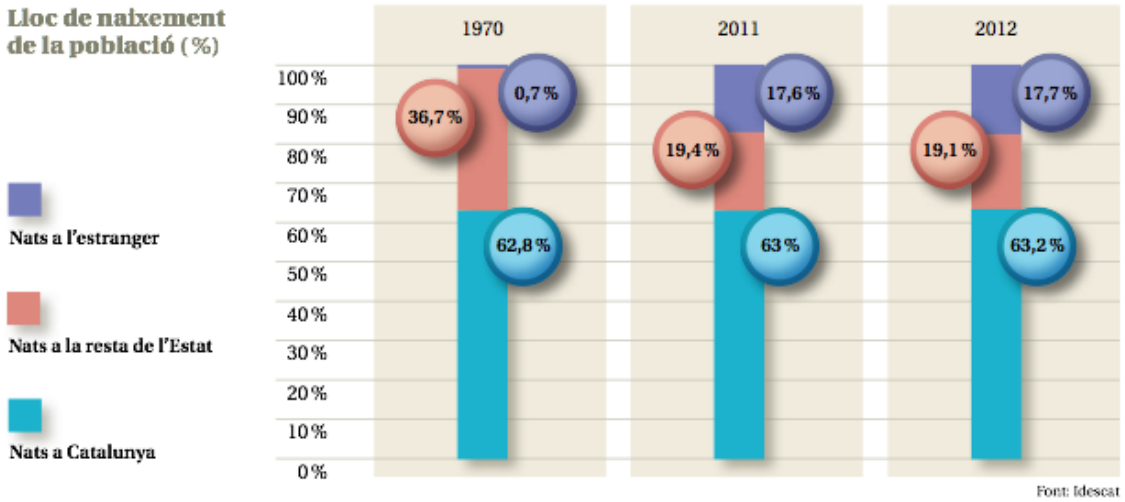

Font: IPL2012 (2012: 6)

La immigració a Catalunya l'any 1970 era d'un 37,04%, amb un 36,7% de procedència espanyola i 0,7% d'estrangera, mentre que l'any 2012 la immigració va ser d'un 36,8% (poc menys d'1 punt percentual comparant l'any 1970), però la procedent d'Espanya baixa 17,6 punts percentuals vers l'any 1970 i es situa a un 19,1%, mentre que l'estrangera representa un 17,7%, 17 punts percentuals més que fa 42 anys. És a dir, la immigració és pràcticament igual que la de l'any 1970, però no la seva procedència.

4.2. Situació lingüística actual a Catalunya

El mes de novembre de 2013 la Generalitat de Catalunya va presentar els resultats de l'IPL2012. Mostrarem a continuació els coneixements de les següents llengües a Catalunya: el català, el castellà, l'anglès i el francès.

4.2.1. Situació de la llengua catalana

El 97,1% de la població a Catalunya entén el català, un 84,3% de la població sap parlar-lo i el 70,1% el sap escriure. En nombres absoluts més de 6 milions de persones entenen el català, més de 5 milions saben parlar-lo i més de 4 milions el saben escriure. Comparant les dades de l'any 1986 amb les del 2012 hem augmentat, percentualment, els següents punts: +6,8 punts entenen el català, +20,3 punts saben parlar el català i +38,6 punts el saben escriure.

4.2.2. Situació de la llengua castellana

Pel que fa a la llengua castellana, a Catalunya, el 100% de la població entén el castellà, el 99,8% el sap parlar i el 99,3% sap escriure'l. Aquests percentatges es mantenen tot i l'onada immigratòria dels últims 10 anys.

4.2.3. Situació de les llengües estrangeres: anglès i francès

Tant l'anglès com el francès han augmentat punts percentuals pel que fa al nivell de saber-lo parlar i escriure'l des de l'any 2007 al 2012. L'any 2007 l'anglès el sabia parlar i escriure un 8% i el 2012 el parlava un 26,6% de la població a Catalunya (+18,5 punts percentuals) i el sabia escriure un 23,2% (+15,2 punts percentuals), mentre que el francès, l'any 2007, el sabia parlar un 6,7% i el sabia escriure un 5,9% de la població i l'any 2012 el sabia parlar un 15,1 % (+8,4 punts percentuals) i el sabia escriure un 11,6% (+5,7 punts percentuals).

4.2.4. Llengua inicial, llengua d'identificació i llengua habitual

El percentatge de població que té el català com a llengua inicial -primera llengua parlada en la infantesa- (36,9%) es manté estable per sobre del 35% (més de 2.370.000 persones) i el de castellà entorn del 54% (més de 3.470.000 persones). En nombres absoluts, des del 2007, hi ha hagut un creixement en el nombre de persones que tenen el català com a llengua inicial: 160.000 persones més respecte el 2007.

El percentatge de població que té el català com la seva llengua o llengua d'identificació personal és del 43,2% i s'ha mantingut estable en els darrers 6 anys amb una tendència al creixement en els darrers 3 anys. La llengua inicial manté una mitjana de 36%.

Des del 2007 el nombre de persones que té el català com a llengua habitual, és a dir, que l'utilitza més sovint ha crescut en 500.000 persones. El percentatge de català com a llengua habitual augmenta fins al 44,3% (més de 6,5 punts percentuals), des del 2007. El de castellà disminueix fins al 51,2% (menys de 6,7 punts percentuals, unes 280.000 persones). El percentatge d'altres llengües com a habituals augmenta en 0,7 punts percentuals i arriba al 4,4% des del 2007. Des del 2011, el català augmenta lleugerament i el castellà i les altres llengües es mantenen estables.

4.2.5. La llengua a casa, amb els amics i a la feina

Es produeix un augment de l'ús del català a casa en termes absoluts i relatius. L'ús d'altres llengües també augmenta, però en menor grau. L'ús de castellà es manté. En general, les llars catalanes són cada cop més multilingües. El percentatge de persones que utilitza el català a casa augmenta fins al 51,1% (més de 7,3 punts percentuals respecte al 2007 i més de 580.000 persones) i el de castellà augmenta fins al 62,1%

(300.000 persones). L'ús d'altres llengües a casa també augmenta fins al 9,2% (més de 4,8 punts percentuals i 320.000 persones).

Augmenta l'ús del català, del castellà i d'altres llengües amb els amics des del 2007. Tot i que des del 2011 l'ús del català segueix augmentant, l'ús del castellà i d'altres llengües es manté. Cada cop més s'estén el multilingüisme entre les amistats. El percentatge de persones que utilitza el català amb els amics augmenta fins al 64,2% (més de 8 punts percentuals i més de 650.000 persones respecte al 2007). Des del 2007, també augmenta l'ús del castellà amb els amics fins a un 77,6% (més de 4,5 punts percentuals i gairebé 500.000 persones). L'ús d'altres llengües amb els amics augmenta en 5,7 punts percentuals, arriba al 9,5% i més de 350.000 persones.

Els canvis en els usos lingüístics a la feina des del 2007 es caracteritzen per un augment de l'ús en totes les llengües: el català, el castellà i, sobretot, les altres llengües. En l'últim any, l'ús del català continua creixent i l'ús del castellà i d'altres llengües es manté estable. El percentatge de persones que utilitzen el català a la feina augmenta fins a 70,4% (més de 10 punts percentuals respecte al 2007), juntament amb el percentatge de l'ús del castellà, que ha arribat al 78,6%. S'ha de destacar l'augment del percentatge de l'ús d'altres llengües a la feina, que arriba al 13,9% (més d'11 punts percentuals respecte al 2007). Des del 2007 l'ús del català a la feina ha augmentat en més de 800.000 persones. L'ús del castellà, en més de 600.000 i les altres llengües, en més de 700.000 persones.

4.2.6. Altres dades sobre l'ús de les llengües a Catalunya

Grosso modo mostrarem altres dades dels usos lingüístics a Catalunya a nivell percentual durant l'any 2012, extretes també de l'IPL2012:

- 12,7% de sentències en català, per un 87,3% en castellà.
- 77,2% (mitjana ponderada) d'ús del català a les universitats públiques catalanes, per un 15,5% (mitjana ponderada) del castellà i un 7,3% (mitjana ponderada) de terceres llengües.
- 61,3% (mitjana ponderada) d'ús del català en la docència de màsters, per un 20,3% (mitjana ponderada) del castellà i un 18,3% (mitjana ponderada) de terceres llengües.
- 40,2 % de la població de Catalunya llegeix cada dia el diari (2.587.000 lectors). D'aquests, el 42,2% ho fa en català i el 72,8 % ho fa en castellà. Cal tenir present que un mateix lector pot llegir premsa en català i en castellà (pregunta d'opció múltiple). Continua la tendència a l'augment de lectors en català iniciada el

2008 (més de 360.000 nous lectors en català). L'aparició de la versió catalana de *La Vanguardia* (maig del 2011) i el diari *Ara* (novembre del 2010) han contribuït sens dubte a aquest important creixement de lectors en català.

- 48,6% de lectors de revistes en català. Des de l'any 2007 els lectors de revistes en català han augmentat en més de 730.000 nous lectors.
- 27,8 % de lectors ha llegit el darrer llibre en català, el 66,6 % en castellà i el 5,6 % en altres llengües. Continua la tendència al creixement de lectors en català: hi ha més de 260.000 nous lectors de llibres en català des del 2007 (persones a partir de 14 anys d'edat).
- 58,7% d'oients de ràdio en català, que ja són gairebé els mateixos que els oients de ràdio en castellà, 59,6%. Cal tenir present que un mateix oient pot escoltar ràdio en català i també en castellà (pregunta d'opció múltiple). Des del 2007 hi ha hagut un creixement de més de 840.000 nous oients de ràdio en català. El percentatge d'oients de ràdio en castellà es manté estable, i en nombres absoluts han crescut en 250.000 entre el 2007 i el 2012.
- 9,8% és el percentatge de gent que ha escoltat música en català durants els darrers 3 mesos (any 2012), el 47,1% en castellà i el 43,1 en anglès.
- 63% dels televidents veuen diàriament programes en català, per un 86,4% en castellà. Cal tenir present que un mateix televident pot veure programes en català i en castellà (pregunta d'opció múltiple).
- 8,3% dels espectadors de cinema ha vist la darrera pel·lícula en català (l'any 2012), el 86,4% en castellà i el 5,3% en altres versions. En nombres absoluts des del 2007 el nombre d'espectadors de cinema en català ha augmentat en 100.000 nous espectadors.
- 56,6% dels espectadors de teatre i arts escèniques han vist l'últim espectacle en llengua catalana, el 34,9% en castellà i el 8,4% en altres llengües.
- 49% dels internautes ha utilitzat la llengua catalana a Internet en els darrers trenta dies (durant el 2012), el 89,7% el castellà i el 15,7% altres llengües. S'hi inclouen tots els tipus d'usos i aplicacions a Internet. Cal tenir present que un internauta pot utilitzar una o més llengües a Internet (resposta d'opció múltiple). El creixement del nombre d'internautes en general (del 49,5% el 2007 al 73% el 2012) fa que creixi el nombre de consumidors en totes les llengües. Així, des del 2007 hi ha hagut un creixement de més de 960.000 nous internautes en català, més d'1.460.000 en castellà i més de 340.000 en altres llengües. Tot i el creixement de consumidors en totes les llengües des del 2007, cal dir que la tendència al creixement d'internautes que utilitzen el català continua augmentant des del 2011; en canvi, el consum en castellà i altres llengües es manté estable en els darrers 2 anys.

Aquesta és la situació, a nivell general, de l'estat lingüístic actual (2012) a Catalunya. Podem fer-nos una idea de l'estat de la qüestió i partint d'aquestes dades i comparant-les més endavant amb el que opinen els diferents partits polítics, els seus militants i els experts amb el tema, com els lingüistes, sociolingüistes, filòlegs, etc., definirem quina Catalunya lingüísticament parlant hauríem de tenir si Catalunya fos algun dia independent.

5. Definició de llengua oficial, llengua pròpia i llengua comuna

Al llarg del treball veurem la dificultat i les conseqüències de tenir una llengua oficial. Per aquest motiu hi haurà diferents opinions de considerar la llengua com a oficial, com a pròpia o com a comuna. Per tenir clar des d'un principi què significa cada cosa, definirem cadascuna de les diferents denominacions.

Les definicions han estat extretes de l'Enciclopèdia Catalana. No és una font acadèmica, però sí de prestigi. Utilitzem aquesta font perquè després d'analitzar diferents autors, les opinions d'aquests són properes a les definicions extretes de l'Enciclopèdia Catalana i hem optat per mostrar les d'aquesta font.

5.1. Llengua oficial

Llengua exigida per un estat en òrgans de l'administració, l'escola i altres nivells oficials d'aquest estat. Amb la llengua oficial, o llengües oficials, coexisteixen dins un estat les llengües no oficials, també anomenades regionals o ètniques.

5.2. Llengua pròpia

Concepte legal amb el qual es denomina la llengua catalana en diferents estatuts i en la legislació lingüística. Amb el precedent del 1933, a Catalunya es restablí el català com a llengua pròpia a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya del 1979, i també a l'Estatut de les Illes Balears del 1983. També el català rep aquest reconeixement en l'Estatut del País Valencià del 2006, amb la denominació de valencià, en la Llei d'ordenació de la llengua oficial d'Andorra (1999) i en la Llei de llengües d'Aragó (2009).

5.3. Llengua comuna

Llengua coneguda o suposada que ha donat origen a una família lingüística (indoeuropeu, llatí). Per extensió, hom anomena també així la llengua de caràcter més o menys uniforme, oposada als dialectes, procedent d'una reducció a unitat i que és utilitzada en tot un domini lingüístic.

Un cop definides les diferents maneres de denominar les llengües, seguim tenint la dificultat de decidir quin tipus d'estatus de llengua hauríem de tenir en una Catalunya independent. Cadascuna d'elles té les seves particularitats.

5.4. Com hauríem de denominar la llengua catalana en una Catalunya independent?

Denominar la llengua d'un país quan aquest ha estat fins ara bilingüe no és una tasca fàcil. No ho és perquè depenent de com es denomini la llengua comportarà contradiccions.

Si es denomina el català com a llengua oficial en una Catalunya independent la llengua catalana serà la designada i la utilitzada pels poders polítics. Pot comportar diferents drets i deures segons la legislació que el desenvolupi (es tracta d'un concepte jurídic).

Si es denomina el català com a llengua pròpia a Catalunya, aquesta llengua identifica una nació i la distingeix d'altres. Representa un lligam històric, té un lligam d'identitat col·lectiva i s'utilitza per generar sentiment de grup.

Si es denomina la llengua catalana com a llengua comuna en una Catalunya independent hem de tenir en compte que la llengua comuna remet a la tradició política liberal. És una llengua compartida pels ciutadans i aquesta és també la llengua dels usos públics. Perquè una llengua sigui comuna la majoria dels ciutadans han de tenir la capacitat de comunicar-s'hi i les institucions públiques l'han d'utilitzar.

Per tant, com hauríem de designar la llengua catalana en una Catalunya independent? El més fàcil seria denominar-la amb alguna de les tres denominacions anteriors, però també el més fàcil seria caure en contradiccions. Hem triat d'exemple una afirmació de la Carme Junyent (2013), professora de Lingüística a la Universitat de Barcelona (UB), per demostrar que no cal triar una denominació per definir una llengua d'un país:

"*Jo dic català, llengua de Catalunya... A mi em sembla molt arriscat fer servir l'etiqueta oficial. Per a qualsevol llengua. Això sí que és una arma carregada que no saps quan se't pot disparar. Jo no faria servir el concepte llengua oficial. La història demostra que quan la necessitem, la paraula oficial no serveix per a res, però quan ha de fer mal, se'n surt... Crec que no s'ha de parlar de cap llengua oficial. Però ha de quedar clar que la*

llengua del país és el català. O que n'hi diguin llengua de cohesió. Que n'hi diguin com vulguin...".

6. Què en diuen els militants, els polítics i els partits?

El paper de la llengua castellana en una Catalunya independent és un dels factors importants que diferents militants polítics i partits han tingut en consideració i han definit el seu parer amb claredat.

En primer lloc comentarem el que en diuen els partits polítics com a partits, com a conjunt, i seguidament exposarem les opinions dels principals líders polítics.

6.1. Què pensen els militants polítics i els seus partits sobre el multilingüisme en una suposada Catalunya independent?

Les dades del que opinen els militants dels partits polítics les hem extret de l'estudi "*Quina política lingüística per a una Catalunya independent*?" de la Marga Sellarès Gutiérrez (2013), filòloga i ex estudiant de la UOC. Aquest treball és una recerca sociolingüística per a estudiar les representacions de l'oficialitat de la llengua catalana i del multilingüisme en la militància política catalanista de diferents formacions polítiques (CDC - Convergència Democràtica de Catalunya, CUP - Candidatura d'Unitat Popular, DCAT - Democràcia Catalana, ERC - Esquerra Republicana de Catalunya, ICV - Iniciativa per Catalunya-Verds, RCAT - Reagrupament Independentista i SI - Solidaritat Catalana per a la Independència). El corpus analític està format per informació provinent de dos canals: per una banda, les respostes a una enquesta enviada directament per les formacions polítiques a la seva militància, i, per una altra, l'anàlisi dels documents estatuaris i de les ponències de les formacions polítiques respecte les directrius en matèria de política lingüística. L'anàlisi d'aquests dos canals informatius conformen unes conclusions que ajudarien a l'establiment d'una llei de política lingüística en una Catalunya constituïda com a un estat independent.

6.1.1. El català ha de ser l'única llengua oficial en una Catalunya independent?

Un 77% dels enquestats confirmen que sí, que el català hauria de ser l'única llengua oficial a tot el territori de Catalunya, mentre que un 23% opinen el contrari.

Figura 1. El català, única llengua oficial

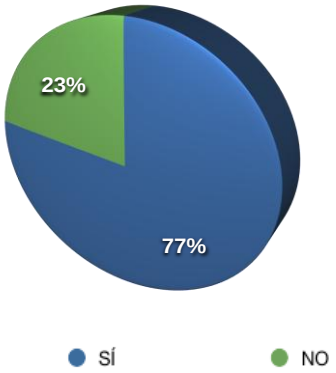

Font: Sellarès (2013: 26)

Dels principals partits polítics de Catalunya considerats 'catalanistes', el resultat a favor del 'Sí' i del 'No' perquè Catalunya només tingui el català com a llengua oficial són els següents:

Figura 2. El català, única llengua oficial

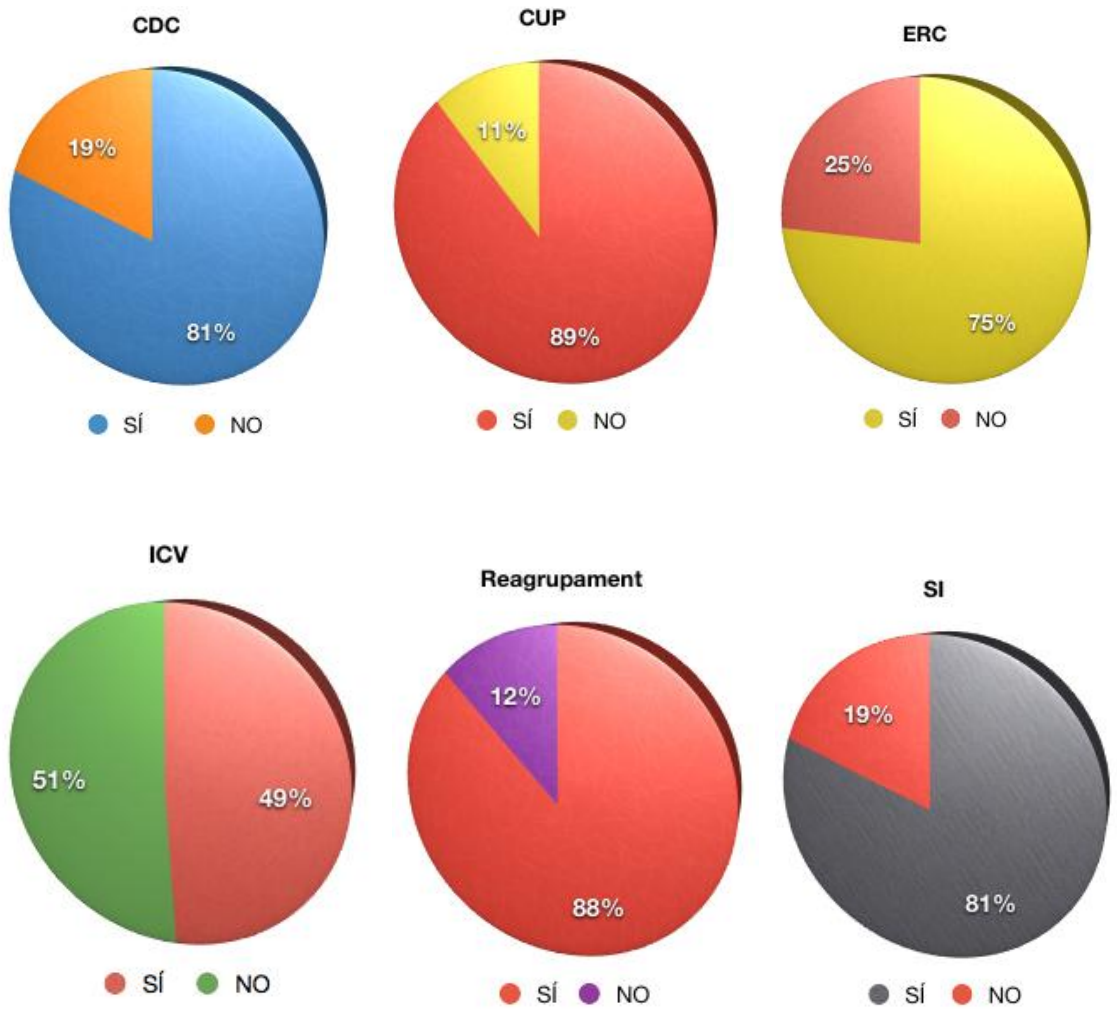

Font: Sellarès (2013: 26)

CDC i SI obtenen un resultat idèntic: 81% a favor que Catalunya només tingui com a llengua oficial la llengua catalana per un 19% en contra.

La CUP i Reagrupament quasi bé comparteixen els resultats. Només els separa 1 punt percentual. Mentre un 89% dels vots de la CUP estan a favor que només el català sigui la llengua oficial, el resultat de Reagrupament és del 88%. Per contra, l'11% de la CUP i el 12 % de Reagrupament estan en contra que la llengua catalana sigui l'única oficial.

ERC, amb un 75% del vots, està a favor de l'oficialitat del català com a única llengua oficial en una Catalunya independent per un 25% en contra.

ICV és el partit que mostra més igualtat. La diferència és només de 2 punts percentuals. El 51% està a favor i un 49% està en contra.

6.1.2. Cal afegir una altra llengua oficial?

Del 77% que pensa que la llengua catalana ha de ser l'única llengua oficial al nou estat català, passem a un 65% que opina que no caldria afegir una altra llengua oficial, mentre que un 35% pensa que sí, que n'hi hauria d'haver més d'una.

Figura 3. S'ha d'afegir una altra llengua oficial?

Font: Sellarès (2013: 27)

És a dir, que hi ha una diferència de 12 punts percentuals vers la pregunta anterior, que finalment és la mateixa pregunta però formulada d'una manera diferent. Els partits polítics que han fet variar la balança del tant per cent han estat tots, excepte ICV, que ha sigut l'únic partit que ha opinat exactament igual a les dues preguntes.

S'ha de conservar el castellà en una Catalunya independent?

Figura 4. El castellà s'ha de conservar?

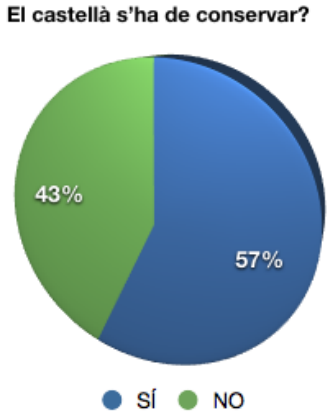

Font: Sellarès (2013: 34)

El 57% estan a favor que el castellà es conservi, mentre que un 43% no ho estan. Per tant, hi ha una majoria a favor de mantenir el castellà a Catalunya.

Però quan se'ls pregunta quina altra llengua inclourien al sistema educatiu només un 25% aposta pel castellà, un 45% per l'anglès, un 15% pel francès, un 9% per l'alemany i un 6% per altres llengües.

Figura 5. Quina altra llengua inclouries?

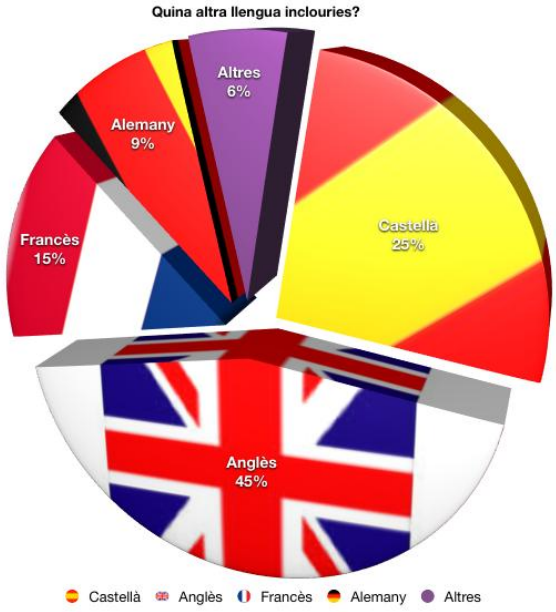

Font: Sellarès (2013: 35)

6.1.3. És imprescindible saber el català a l'administració pública?

Respecte al coneixement del català oral i escrit en l'administració pública, estan quasi bé tots completament d'acord. El 99% l'exigirien, mentre que només un 1% no (val a dir que aquest 1% és d'ICV).

6.1.4. El català està en perill?

Sobre el futur del català, un 71% dels enquestats creuen que el català està en perill, mentre que un 29% considera que no ho està. És interessant veure com ICV, que eren els qui defensaven que Catalunya havia de tenir el català i el castellà com a llengües oficials, un 50% dels seus enquestats consideren que el futur del català sí està en perill, mentre que l'altre 50% pensa que no. Els altres partits, la diferència de la sensació de perill per al català és bastant superior al 50%. Probablement per aquest motiu eren partidaris de tenir només el català com a llengua oficial a Catalunya, per poder-lo defensar i que una segona llengua, més forta, no el pugui discriminar ni qüestionar.
Cal comentar que aquestes enquestes es varen fer abans de la multitudinària manifestació de l'11 de setembre del 2012, amb 1,5 milions de persones al carrer demanant la independència de Catalunya. Probablement, si l'enquesta s'hagués fet posteriorment a aquest esdeveniment, els resultats serien diferents, tendint, en un principi, a què el futur del català no perillaria.

6.1.4.1. Quins són els perills del futur del català?

Els polítics enquestats creuen que la causa majoritària del perill de la supervivència del català, amb un 48%, és la imposició del castellà i les polítiques centralitzadores de l'estat espanyol. Amb un 33% s'imposa la desprotecció i el poc ús del català, mentre que el no tenir un estat propi equival a un 14%, acabant amb un 5% que el perill que ataca el català és la immigració. Crida l'atenció que el fet de no tenir un estat propi no sigui l'opció majoritària i no sigui considerada com a principal perill. Tenint en compte la situació actual, Catalunya pertanyent a Espanya, i sofrint les imposicions d'aquesta, el català segueix viu i amb un estat de salut més que saludable.

Figura 6. Per què perilla el català?

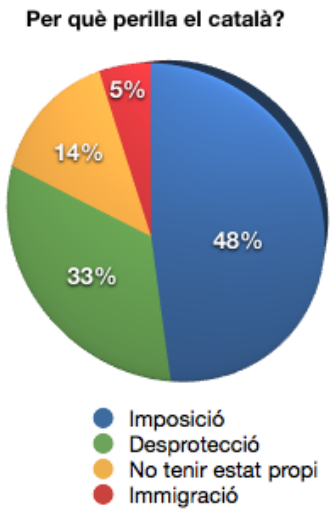

Font: Sellarès (2013: 41)

Els qui opinen que el futur del català no està en perill, han coincidit, unànimament, que és fruit de la defensa, l'ús i la consciència col·lectiva de les persones catalanoparlants.

Resumint el que hem extret de les enquestes del treball de la Marga Sellarès (l'enquesta només s'ha fet a militants de partits catalanistes), direm que els partits polítics estan a favor de tenir com a llengua oficial la llengua catalana en una Catalunya independent, però alhora tenen la intenció de mantenir la castellana, tot i que quan observem els percentatges veiem que la segona llengua que introduirien al sistema educatiu seria l'anglesa, abans que la castellana. El castellà el veuen com un perill per la imposició que han sofert fins al dia d'avui i per la desprotecció del català, tot i que l'ús i la defensa de la llengua catalana pels mateixos catalanoparlants el català no ha de patir pel seu futur. És una llengua mil·lenària, ha patit diferents agressions, imposicions, però sempre ha sobreviscut i cada dia hi ha més persones que l'entenen i la parlen.

Una cosa és el que contesten els militants dels partits polítics, que podem pensar que en una major part és el que pensen els seus partits polítics com a tal, i una altra cosa és el que pensen, o més ben dit, el que anuncien els dirigents d'aquests partits.

Així doncs, en segon lloc, comentarem què diuen, pensen o creuen els dirigents dels principals partits polítics.

6.2. Què en diuen els principals líders polítics?

6.2.1. Artur Mas

L'actual president de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, en una entrevista del passat 12/10/2012 al diari *La Vanguardia*, afirma que «*el procés que segueix Catalunya és inclusiu, que cap dels set milions i mig de persones a Catalunya ha de témer res, que si la seva llengua d'ús normal és el castellà ho continuarà sent. El castellà seguirà sent idioma oficial i d'aprenentatge obligatori a les escoles catalanes. Que aquí no canvia res més que un estatus polític perquè ell i els set milions i mig de ciutadans de Catalunya visquin millor*».

Per tant, confirma claríssimament que el castellà seguirà sent una de les llengües oficials en un futur estat català. Fins i tot, a part de la llengua, fa referència al tema dels sentiments. Aquests no es poden canviar i sempre, com a societat integradora i respectuosa, «*Un ciutadà de Catalunya que se senti espanyol, que per cert són molts, ha de seguir sentint-se igual*».

També afirma que si hi hagués una nacionalitat catalana, qui vulgui també una nacionalitat espanyola, «*Poden tenir-la sense cap problema. Si no la tenen serà perquè Espanya els hi negarà, no perquè els hi negui Catalunya. Catalunya farà aquest procés amb tot el respecte i amb total llibertat per a tothom. Sense imposicions*».

El dirigent de CiU no opina el mateix que els militants del seu partit, ja que segons les enquestes de la Marga Sellarès, CDC aposta amb un 44% que la llengua que s'hauria d'introduir en el sistema educatiu català hauria de ser l'anglesa, mentre que pel castellà CDC aposta amb un 24%. Així doncs, no és el mateix, o no en el mateix grau d'acceptació el que diu el president de la Generalitat de Catalunya i el que diu la militància del seu partit.

6.2.2. Oriol Junqueras

Oriol Junqueras, president d'ERC, en una entrevista publicada el 08/10/2012 a *El Periódico*, també aposta, com Artur Mas, perquè el castellà sigui una llengua oficial en una Catalunya independent. «*Deixem-ho clar d'entrada, a la Catalunya independent el català serà la llengua pròpia i oficial del país, la llengua comuna de tots. Però el castellà també serà oficial a la República Catalana. Evidentment, per si algú en tenia cap dubte*».

Ho defensa afirmant que «*Parlar més d'una llengua no només és enriquidor, sinó que és cada dia més indispensable. I això no genera cap mena de conflicte, ben al contrari. Quina serà, doncs, la diferència lingüística essencial a la Catalunya independent? Molt senzill. Que les institucions del país, del nou estat, estaran al costat*

de l'Escola Catalana, l'ajudaran, li donaran suport, la mimaran conscients del paper fonamental que representa; que l'aparell judicial respectarà l'Escola Catalana i no tindrà la temptació d'atacar-la o de substituir la comunitat educativa. Passarà allò que passa en un país normal, que la justícia no atiarà un conflicte que no existeix i aquesta mateixa justícia no es dedicarà a sabotejar la immersió lingüística, que és un sistema avalat per la Unió Europea i que garanteix el perfecte coneixement de català i castellà als nostres joves. Aquesta serà, per tant, la gran diferència lingüística, la voluntat de viure i conviure».

Per tant, queda clar que, com a mínim, dues llengües, la catalana i la castellana, seran les oficials en una nou estat català. Intuïm que quan comenta que parlar més d'una llengua és indispensable, apostaria per ser un país multilingüe, afegint-hi, com a mínim, una tercera llengua. Deduïm que seria l'anglesa, ja que a les respostes de l'enquesta feta per la Marga Sellarès, ERC aposta amb un 44% perquè la llengua anglesa sigui l'idioma que s'inclogui en el sistema educatiu d'una Catalunya independent. Crida l'atenció que mentre el seu dirigent confirma que el castellà seria una llengua oficial sense cap mena de dubte, els resultats de l'enquesta diuen que un 44% dels militants d'ERC aposten per l'anglès, com ja hem dit anteriorment, i després pel castellà, un 24%.

Casualitat o no, els dos partits més representatius quant a votants, CiU i ERC, tenen els mateixos resultats pel que fa a la segona llengua que s'hauria d'incloure al sistema educatiu, l'anglesa amb un 44%, i només les diferencien 2 punts percentuals per a la tercera llengua, la castellana, amb un 24% per part de CDC i un 26% per part d'ERC. Val la pena destacar que, malgrat la diferència pel castellà sigui només de 2 punts percentuals, sigui ERC, un partit 100% independentista, que hi aposti més que no pas CDC.

Figura 7. Quina segona llengua s'hauria d'incloure?

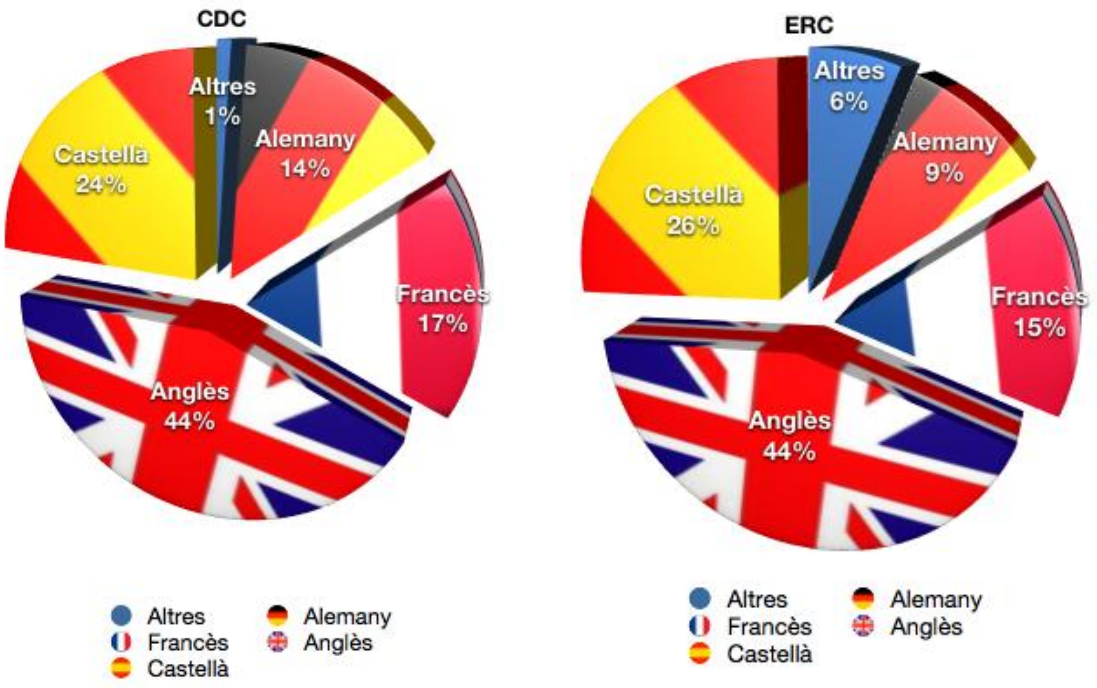

Font: Sellarès (2013: 35)

Junqueras, tres dies després de l'entrevista d'*El Periódico*, en concedeix una altra. En aquesta ocasió la trobem a *VilaWeb* (11/10/2012). Segueix insistint que el castellà ha de ser llengua oficial a Catalunya, sigui o no un estat independent. Estem vivint un procés de possible independència i a la població castellanoparlant se l'ha d'implicar.

«*La manera de dir-los que els volem dins d'aquest procés és essent respectuosos i demostrar-los que els ajudem i que els estimem i que els volem amb nosaltres. La realitat catalana és la que és. Agradarà més o menys. I si ningú en té cap dubte, que vagi a passejar per l'àrea metropolitana. La realitat és que el català és la llengua pròpia de Catalunya, que ha de ser llengua oficial, vehicular en l'ensenyament i prioritària de l'administració, inclosa la de la justícia. I al mateix temps no hi ha cap inconvenient que la llengua espanyola, que és la llengua de molts milions de ciutadans de Catalunya, sigui també llengua oficial*».

Junqueras afirma que «*El català serà llengua pròpia; el català ha de ser llengua oficial, òbviament; ha de ser llengua vehicular de l'ensenyament, òbviament; ha de ser llengua de l'administració, inclosa la de la justícia, només faltaria.... I això és perfectament compatible amb el que el castellà també sigui oficial... Atesa la realitat del país, no costa gens que el castellà també sigui oficial en el sentit que, si un ciutadà castellanoparlant vol un document o vol escriure una carta ho pugui fer en castellà... Hem de donar garanties que la situació millorarà en favor del català, però sense perjudici del castellà. Perquè no volem causar cap perjudici a ningú. Millorarà en favor*

del català perquè no tindrem un estat espanyol que treballi explícitament contra el català. És la diferència entre tenir un estat a favor o un estat contra».

6.2.3. Joan Herrera

Joan Herrera, secretari general d'ICV, en una entrevista a *Racó Català* (22/11/2012) diu que «*Nosaltres pensem que el castellà és patrimoni de Catalunya, per tant hauria de ser cooficial, tot i tenir present que el català sigui la llengua pròpia de Catalunya*». Per tant, ell i el seu partit (observeu que la seva resposta és en plural, 'nosaltres') defensen que el castellà sigui llengua oficial en una Catalunya independent.

Tenint en compte que els militants d'ICV, segons les enquestes del treball de la Marga Sellarès (2013), un 51% diuen que el català no hauria de ser l'única llengua oficial a Catalunya i un 49% opinen que sí, veiem que el 86% diuen que el castellà cal conservar-lo (seguint el model actual d'immersió lingüística). La conclusió és clara: els militants d'ICV estan més compenetrats que no pas els altres partits, perquè tot i tenir un resultat molt ajustat a favor que el català no sigui l'única llengua oficial a Catalunya i apostar perquè el castellà sigui cooficial en una Catalunya independent, és el partit amb més cohesió entre el que diu el seu líder i els seus militants.

7. Propostes dels sociolingüistes i experts

No tots els experts en la matèria opinen el mateix pel que fa a la llengua o llengües que hauria de tenir una Catalunya independent. Uns opinen que només la llengua catalana ha de ser l'oficial del nou estat; uns altres asseguren que el català i el castellà han de ser oficials al territori català; i d'altres pensen que la millor opció és no tenir cap llengua oficial. Per aquest motiu classificarem les propostes en tres ventalls diferents:

- a favor que el català sigui l'única llengua oficial
- a favor que el català i el castellà siguin llengües oficials
- a favor que cap de les dues llengües, ni la catalana ni la castellana, siguin oficials

També parlarem d'una tercera llengua, l'anglesa, ja que en cas que Catalunya fos un país independent multilingüe, a part de la catalana i la castellana, l'anglès tindria una considerable importància pel seu reconeixement internacional. Per tant, hauríem de considerar aquest factor.

7.1. El català, única llengua oficial

Què opinen els qui defensen que la llengua catalana ha de ser l'única llengua oficial en una Catalunya independent?

La justificació per tenir una única llengua oficial en un país té a favor que l'única llengua oficial d'un estat serà la parlada, l'escrita, la utilitzada i la fomentada pel propi govern. Aquest serà l'encarregat de donar-li ple suport utilitzant-la constitucionalment i serà reconeguda arreu com a llengua oficial del nou estat. No hi haurà dubtes, ni pressions, ni lluites, ni favoritismes per una llengua o una altra, perquè en només haver-n'hi una, serà única i oficial. Imposant una única llengua oficial aquest problema de desavinença desapareix, tot i que en sorgeixen d'altres, com la lluita per la supervivència d'una de les llengües no oficials i els maldecaps que aquest fet pot ocasionar entre la població. En molts països hi ha més d'una llengua oficial i és en aquesta qüestió en la qual els qui defensen que una Catalunya independent només hauria de tenir com a oficial la llengua catalana seria precisament per evitar els diferents conflictes que ocasiona tenir diferents llengües oficials en un mateix estat.

El país més representatiu en quant a llengües oficials és Sud-àfrica (en té 11). Per proximitat europea posem com a exemple tres països: Suïssa (alemany, francès, italià i romanx), Bèlgica (alemany, francès i neerlandès) i Irlanda (irlandès i anglès). No totes les llengües s'usen equitativament, i com a exemple, exposarem el model irlandès. A Irlanda la llengua utilitzada per la majoria dels habitants, els mitjans de comunicació, etc., és l'anglès i no pas l'irlandès (gaèlic), malgrat que ambdues siguin oficials. Aquesta situació a Irlanda es fa evident, tal i com ho denuncia el diari *Liffey*, que ha extret la notícia de *RTÉ*, amb «... *petits detalls com no anomenar les agències governamentals de nova creació amb un nom gaèlic, és el cas d'Irish Water, rebutjar la proposta que els taxis només duguin el cartell "Tacsaí", adoptar la toponímia anglesa per al nou sistema de codis postals o la reducció del pressupost destinat a entitats que treballen a les gaeltachtaí (zones on es parla majoritàriament gaèlic) com Udaras na Gaeltachta, o la subvenció a mitjans de comunicació com el canal de televisió TG4 o el diari Gaelscéal. La majoria de professors d'escola primària no són capaços de mantenir una conversa en gaèlic i els nous vaixells de l'Irish Navy han deixat de tenir noms femenins en llengua irlandesa i s'ha passat a batejar-los amb noms d'autors que escrivien en anglès, és el cas de la patrullera LÉ Emer que serà substituïda per la LÉ Samuel Beckett*». Fins i tot, *Liffey*, extreu del diari *Irish Times* que «*El govern irlandès ha decidit canviar el sistema de puntuació de la funció pública i a partir d'ara els candidats a les oposicions o els funcionaris que optin a una promoció ja no obtindran el 6% addicional pel fet de parlar gaèlic*». Aquest és un clar exemple en què es demostra que tot i tenir dues llengües oficials, el mateix govern irlandès no dóna el mateix suport a l'anglès i al gaèlic.

Els qui defensen el català com a única llengua oficial poden entreveure que si el català i el castellà fossin llengües oficials en una Catalunya independent podrien tenir les mateixes dificultats que tenen a Irlanda.

Aquests petits detalls marquen la gran diferència en el tracte de llengües, tot i que ambdues siguin oficials. Una sempre hi surt guanyant, mentre que l'altra hi surt perdent. Ho confirma Robert Malcolm Ward Dixon, lingüista anglès establert a Austràlia, al seu llibre *The rise and fall of languages* quan diu que «*Quan dues llengües coexisteixen en un mateix territori, l'una acaba, sempre, imposant-se sobre l'altra, per demografia, prestigi, violència... Tota llengua és l'emblema d'una comunitat... I quan una llengua entra en l'àmbit d'una altra (sigui per migració, per ocupació, per prestigi...) la situació lingüística es desequilibra fins que, tard o d'hora, l'equilibri es restableix en favor d'una de les llengües, i en detriment de l'altra, que desapareix. Tots els casos històricament coneguts ho confirmen*». Per contrarestar l'opinió que la llengua feble acaba desapareixent, fem referència al que diu Bernadette O'Rourke (2010: 1689) quan afirma que «*Hi ha hagut un augment gradual en el nombre de parlants de l'irlandès com a segona llengua. La gran majoria es consideren com a no-nadius perquè el domini de la llengua no és el resultat d'haver crescut en un entorn familiar en irlandès, sinó que la majoria l'han adquirit a l'escola o, en un petit nombre de casos, han assistit a escoles amb programes d'immersió*».

Per aquests diferents motius, l'aposta monolingüe oficial per a una Catalunya independent és clara: una única llengua oficial serà una llengua forta, sense complexos i reconeguda i no tindrà cap altra llengua competint per a la seva supervivència. Com diu Gabriel Bibiloni, doctor en Filologia Catalana, «*El que garantirà la normalització del català és no sols l'estat sinó l'oficialitat única de la llengua i la seva condició de (i percepció com a) llengua nacional*».

Molts dels països on conviuen oficialment més d'una llengua, la llengua anglesa és la comuna entre tots ells: Nova Zelanda, Singapur, Malta, Índia, Filipines, Camerun, Ruanda... Destaquem aquest fet perquè més endavant parlarem de la llengua anglesa com a possible llengua oficial en una Catalunya independent multilingüe, pel seu pes internacional.

Albert Pla Nualart, cap de llengua del diari *Ara*, afirma que «*La constatació sociolingüística que el bilingüisme simètric social -la pretensió que una mateixa societat parli, per als mateixos àmbits i funcions, dues llengües en perfecta simetria- és un conte de fades que emmascara la lenta i progressiva substitució lingüística d'una llengua per una altra*».

No hi ha cap model de cooficialitat i bilingüisme simètric en cap país del món. És a dir,

no tenim cap exemple on emmirallar-nos i seguir un camí de ruta ja establert per uns altres. Segons Albert Branchadell, doctor en Filologia Catalana, «*En absència de referents internacionals clars, Catalunya ha de ser el seu propi referent*. *Aquest bilingüisme pretesament simètric seria la lenta dissolució del català. És a dir, no s'aposta per un bilingüisme perquè en realitat es tindria una llengua local, residual i fins i tot antropològica per als actes simbòlics, però la llengua universal del dia a dia seria la castellana*».

L'aposta per mantenir només el català com a llengua oficial i que el castellà no fos una nosa, seria fer recular la llengua castellana. Així opina Albert Pla Nualart, quan afirma que:

«*L'altre model, que requereix temps, paciència i molta pedagogia -està molt lluny de tenir al darrere la necessària majoria- és explicar a tots els catalans que, per raons d'estricta supervivència, el castellà ha de retrocedir fins allà on deixi de suposar una amenaça. Dit d'una altra manera, el català ha de passar a ser la llengua que, de manera general i interclassista, serà més problemàtic no dominar perquè, mentre ho sigui el castellà, ni els immigrants econòmics ni els passavolants faran -per raons lògiques- l'esforç d'aprendre'l*».

És a dir, resumint-ho amb unes altres paraules, les de José Montilla, president de la Generalitat del 2006 al 2010, «*El futur del català dependrà de la capacitat d'esdevenir un referent d'identitat, d'aconseguir que els nouvinguts l'adoptin i de fer-la més atractiva que obligada als joves*».

Destaquem l'opinió del catedràtic de Lingüística general de la Universidad Autónoma de Madrid, Juan Carlos Moreno Cabrera, perquè sent madrileny defensa el català com a única llengua oficial en una Catalunya independent. Segons aquest catedràtic «*Seria un error que el castellà fos llengua oficial perquè això seria utilitzat en contra del català, seria una amenaça contínua*». De totes maneres, aprova que «*El castellà s'hauria de mantenir dins la planificació lingüística amb l'objectiu de projectar una visió de l'idioma més americà i menys espanyol. No es pot deixar el castellà només en mans d'Espanya*». En definitiva, no s'ha d'oprimir la llengua castellana, se l'ha de gestionar des d'una perspectiva internacionalista i no centralista.

Una altra idea a favor en la defensa que el català sigui l'única llengua oficial és la que, entre molts altres, comparteix Joaquim Arenas i Sampera, mestre i pedagog, coordinador general i director de l'equip pedagògic de la Delegació d'Ensenyament Català (DEC) d'Òmnium Cultural, tècnic al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (1978) i cap del Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC, 1983-2003). «*No podem tenir el castellà compartint cooficialitat perquè no podem*

abraçar allò que ens ha amenaçat i engolit. Per integrar cal reconèixer i per ser reconegut cal integrar-se. En poques paraules 'do ut des' (dono perquè donis). Així, no cal renunciar a res i menys abraçar com a propi allò que ens amenaça i engoleix». En certa mesura, els volen castigar de la mateixa manera que ho han fet amb ells: privar i vetar el castellà com a llengua oficial en una Catalunya independent.

Miquel Strubell, sociolingüista, afirma que «*El castellà és oficial a Catalunya perquè ho imposa la constitució i diu que és oficial a tot arreu, hi visquin castellanoparlants o no n'hi visquin. Si la immigració hagués vingut de Galícia, el gallec no seria oficial a Catalunya. Seria irònic, doncs, que a la nova Catalunya, el castellà hi fos oficial, ara sí, perquè hi ha hispanoparlants!*».

Pau Vidal (2012), filòleg, reconeix que a Catalunya hi ha un bilingüisme, però pensa que és un estat transitori perquè creu que aquest desapareixerà, ja que la llengua feble tendirà a esvair-se:

«*La convivència de llengües és una cosa molt delicada, perquè té a veure amb la identitat. Que nosaltres ens hi trobem no vol dir que sigui una situació normal; de fet, és una anomalia. Per això, davant el repte que es plantejarà a l'imminent estat català en aquest aspecte, segurament un dels més transcendents de la nostra nova vida, serà bo que els qui no en saben es dediquin a parlar de futbol i deixin que els especialistes mirin d'entendre's. Que ja és prou difícil. Perquè encara que no us ho penseu, el bilingüisme és un estat transitori. I, de moment, el català va perdent*».

Les conclusions de la defensa d'una única llengua oficial en una Catalunya independent es basen principalment en què un país amb dues llengües oficials no és fàcil perquè al final una de les llengües, la dominant, provocaria la desaparició de la feble. Tenint una sola llengua oficial els nouvinguts tindrien clar quina llengua haurien d'aprendre i la valorarien com a tal, com a llengua oficial d'un país, sense prejudicis. Els qui defensen una única llengua oficial pensen que seria un error atorgar també l'oficialitat (a més del català) a la llengua castellana, però no renuncien a saber-la, ja que el conèixer la llengua castellana t'obre, o no et tanca, noves perspectives econòmiques, de negocis, ja sigui al continent americà, ja sigui al futur país veí, Espanya.

Amb una frase de Josep Ferrer, filòleg i polític, membre fundador de l'ANC, resumim la defensa de la llengua catalana com a única llengua oficial del nou estat independent, Catalunya: «*Una persona pot ser bilingüe, però no un estat*».

7.2. El català i el castellà, llengües oficials

Mentre que en l'apartat anterior, el 7.1., Joaquim Arenas Sampera afirmava que no podíem abraçar allò que ens havia amenaçat i engolit, referint-se a la llengua castellana, en aquest nou apartat que comencem, el 7.2., enceta la seva defensa cap a la cooficialitat de les dues llengües en una Catalunya independent, la catalana i la castellana, amb l'argument que no podem fer precisament el que no ens ha agradat que ens facin: menysprear i infravalorar la llengua castellana en un futur nou estat. Sebastià Alzamora, escriptor, crític literari, gestor cultural mallorquí i llicenciat en Filologia Catalana, en un article publicat al diari *Ara*, afirma que un país sí que pot tenir dues llengües oficials «*Com passa en països ben propers a la nostra realitat*» i creu que «*No ens hem passat dècades reclamant per al català un marc legal tan respectuós amb la diversitat lingüística com els que trobem a Suïssa, al Quebec, a Bèlgica o als països escandinaus perquè quan arribi el dia que Catalunya pugui establir el seu propi marc jurídic sobre les llengües, hàgim de copiar el pitjor model que coneixem, que és el que estableix la Constitució espanyola i tota la funesta legislació que se'n deriva*». Alzamora segueix defensant que no hem d'actuar de la mateixa manera que ho està fent l'estat espanyol perquè «*El nacionalisme català no ha d'adoptar el mateix patró... Una Catalunya monolingüe només podria ser-ho a imatge i semblança dels estats nació com l'espanyol i el francès, que sempre han menyspreat el respecte a la diversitat que nosaltres reclamàvem*». Aquesta idea de no actuar igual que l'estat espanyol també la defensa Josep Bargalló (tot i ser polític, al no estar avui en primera línia, posem la seva opinió com a filòleg català i crític literari i no dins de l'apartat 6 del treball, 'Què en pensen els militants polítics') quan diu que «*Espanya, amb la seva política lingüística al llarg dels segles –i avui mateix- ens ha ensenyat com no ha d'actuar un Estat i que les llengües no han de ser eines d'imposició, sinó de diàleg i convivència. El català és una llengua europea mitjana envoltada per dues de les set llengües que els sociolingüistes consideren com a "llengües auxiliars internacionals", l'espanyol i el francès. Ha de saber treure profit d'aquesta relació de proximitat –molt més forta en el cas de l'espanyol, evidentment- i, a la vegada, saber bastir les estructures que li permetin de garantir el seu futur en aquesta situació*».

Defensar que el català i el castellà siguin les llengües oficials té molt a veure amb la realitat de Catalunya. Catalunya va rebre una allau d'immigració espanyola del 1940 fins al 1960 i molts dels castellanoparlants arribats durant aquests anys, segons Sebastià Alzamora, van saber adaptar-se a la realitat sociolingüística de Catalunya. Eduard Voltas, periodista i editor català, diu que el castellà és la llengua pròpia i estimada d'almenys la meitat dels nostres compatriotes. Per tant, la meitat dels qui conviuen a Catalunya són d'origen castellanoparlant. I com es van adaptar? Alzamora ho descriu mitjançant dues maneres: la primera, els castellanoparlants van aprendre el català; la segona, no el van aprendre, però van veure com els seus descendents

adoptaven la llengua catalana com a seva.

Per què ha estat un èxit aquest fet? Sebastià Alzamora afirma que la societat catalana és una societat acollidora, tolerant, amb diversitat i a més, és capaç de fer valdre les seves senyes d'identitat. També comenta que si ho analitzem des de l'altra banda es pot considerar un èxit d'aquests castellanoparlants nouvinguts, els quals eren capaços de fer-se seva la realitat amb la qual es trobaven quan arribaven a Catalunya, malgrat que els era estranya, però per convenciment o perquè els convenia fer-ho, acceptaven la situació. Voltas també fa referència que la immensa majoria de la població castellanoparlant de Catalunya «*Fa un exercici espectacular d'empatia des de fa 30 anys amb el tema del català a l'escola. Entenen i accepten que els seus fills estudiïn en una llengua que no és la seva llengua materna. Renuncien a fer ús de la seva força demogràfica i de la cobertura política i jurídica que immediatament els donaria l'estat espanyol...*» L'any 2013 només 17 famílies han demanat que els seus fills rebin l'educació en castellà. Voltas creu que «*Sense aquest exercici d'empatia i ciutadania la immersió no seria possible i aquest país estaria partit per la meitat*». Per tant, aquesta meitat de la població, per una banda la castellana i per l'altra la catalana, aquesta última també hauria de fer un exercici d'empatia com han fet els castellanoparlants i com diu Voltas «*A banda de mirar-nos el castellà com la llengua de l'estat opressor (que ho és), a banda de mirar-nos-el com la llengua històricament imposada (que ho és), a banda de mirar-nos-el com la llengua de les portades de l'Abc (que ho és), mirem-nos-el també com la llengua familiar i estimada d'almenys la meitat dels catalans. Fem aquest exercici i, a més, mirem de treure'n alguna conseqüència concreta de cara al nostre projecte d'estat*».

Imma Tubau, exrectora de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) també pensa que Catalunya ha sabut integrar el flux immigratori i que la integració va funcionar sense problemes fins al moment de la dictadura, en què es va utilitzar com a eina d'assimilació a Espanya, «*perquè Catalunya integra i Espanya assimila*».

Seguint aquesta idea, Eduard Voltas diu que «*La gent també té sentiments. Té identitat*». Per tant, un castellanoparlant es pot preguntar el que es pregunta Voltas: "*Jo podré continuar sent jo? La meva llengua, els meus costums, els meus referents, seran respectats i assumits com a propis pel nou estat? O seran tractats com una nosa, com una anomalia que s'ha d'ignorar o superar?*». Així és com es poden sentir els catalans a la seva pròpia comunitat, pel menyspreu que el govern espanyol té per la llengua catalana. Eduard Voltas ho exemplifica dient que «*Molts catalans ens sentim profundament incòmodes a l'estat espanyol perquè ens demostra cada dia que el molesta que siguem com som. Ells voldrien que fóssim com ells, som una molèstia, una anomalia. I ho notem: no estimen el que nosaltres estimem, tenen al·lèrgia a la diversitat interna*». Voltas creu que s'ha de fer un pas endavant i assumir el castellà

com una cosa pròpia. S'ha d'encaixar al nou projecte d'un estat català. A més, diu que «*El castellà és un actiu econòmic brutal que s'ha de mimar*». En definitiva, ho resumeix afirmant que «*Sí, es tracta d'un canvi de paradigma radical per al catalanisme lingüístic de tota la vida. És passar del bilingüisme com a amenaça al bilingüisme com a valor identificatiu del projecte de país. Tota la vida li hem dit al món que som diferents perquè allà parlen castellà i aquí parlem català. Doncs bé, potser en realitat l'autèntica diferència és que allà parlen només una llengua, i aquí... Aquí en parlem dues*».

Un altre dels factors per defensar el bilingüisme oficial en una Catalunya independent és assegurar l'elecció dels castellanoparlants pel vot a favor de la independència de Catalunya i també per la posició que adoptaria la comunitat internacional respecte a la política lingüística a l'hora d'avalar o no avalar la secessió de Catalunya. Albert Branchadell, doctor en Filologia Catalana, posa el següent exemple:

«*Les secessions de Bòsnia i Hercegovina, Macedònia i Kosovo són instructives respecte a les possibilitats reals de decidir un règim lingüístic. En el cas de BiH, la República Srpska va optar inicialment per l'oficialitat exclusiva del serbi, però la comunitat internacional va forçar l'oficialitat addicional del croat i el bosnià; i la Federació de Bòsnia i Hercegovina primer va optar per l'oficialitat del croat i el bosnià però va ser obligada a incorporar també la del serbi. Macedònia va optar per l'oficialitat exclusiva del macedoni, però la sublevació armada albanesa va fer que la comunitat internacional imposés l'oficialitat de 'qualsevol altra llengua parlada per un mínim del 20 per cent de la població', una condició que només satisfà l'albanès. I en el cas de Kosovo, tot i que la població que parla serbi no arriba ni en somnis al 20%, el bilingüisme oficial ja va venir de fàbrica. El pla presentat per Martti Ahtisaari abans de la secessió unilateral de la província ja deia que les llengües oficials serien l'albanès i el serbi, un precepte que després va recollir la Constitució del nou estat*... S*i Kosovo, amb una població sèrbia tan exigua, ha hagut de reconèixer l'oficialitat del serbi, què fa pensar que Catalunya, on la meitat de la població parla habitualment castellà, podrà passar per alt la pressió internacional i sobretot la de la RdE (un membre de la Unió) perquè el castellà mantingui la seva oficialitat?*».

En l'apartat 7.1. Albert Pla Nualart deia que dues llengües en perfecta simetria era un conte de fades. Què diu Bernat Joan sobre l'oficialitat asimètrica? «*El català ha de ser la llengua nacional prioritària del nou estat i, per tant, oficial... El castellà i l'anglès podrien ser llengües cooficials de grau menor, sobretot per a les relacions internacionals. Oficialitat en ritmes diferents*».

Francesc Xavier Vila, professor de Sociolingüística de la UB, diu que «*El més versemblant per a una Catalunya independent, tant el català com el castellà i l'aranès tindrien funcions oficials, per bé que no idèntiques, en allò que Bernat Joan ha*

denominat 'oficialitat asimètrica'».

No obstant, tot i tenir més d'una llengua oficial, no ha de ser cap problema segons Francesc Xavier Vila, perquè «*Una llengua oficial no significa que aquesta tothom l'hagi de saber*».

L'opinió que el castellà és una llengua que no desapareixerà de Catalunya sigui o no oficial perquè tot i que s'aconseguís la independència part de la població castellanoparlant seguiria parlant castellà, la reflecteix Francesc Xavier Vila quan diu que «*És francament difícil imaginar un procés en què el castellà caigui en una posició de marginalitat social a Catalunya. Les rutines sociolingüístiques triguen dècades a transformar-se, i ni tan sols en la hipòtesi extrema que quedés privat de qualsevol estatus oficial no seria previsible que deixés de ser enormement present en la vida quotidiana de Catalunya*».

En resum, la postura de tenir el català i el castellà com a llengües oficials en una Catalunya independent es basa, segons el que hem exposat mitjançant els diferents experts, en respectar la llengua castellana perquè la societat catalana és una societat acollidora i tolerant, com diu Sebastià Alzamora, i més de la meitat de la població que viu a Catalunya és castellanoparlant i aquesta va respectar que els seus fills estudiessin en català, com ha afirmat Eduard Voltas. Per tant, el catalanisme ha de respectar, estimar i abraçar la llengua castellana, demostrant que la societat catalana és una societat soferta i no ha d'actuar de la mateixa manera que l'estat espanyol ha tractat i menyspreat la llengua catalana, tal com defensen Alzamora i Josep Bargalló. També és important, segons el mateix Voltas, conèixer la llengua castellana per la seva internacionalització i per temes econòmics, ja que t'obre les portes als negocis en països del continent americà.

7.3. Cap de les dues llengües, oficials

Salvador Cardús, sociòleg, afirma que «*L'escenari sociolingüístic actual hauria d'obligar definitivament a estudiar la qüestió des d'una perspectiva multilingüe i no a estar encara atrapats en el vell bilingüisme. De totes maneres, el català, és clar, hauria de ser la llengua pròpia i comuna del nou estat; cap llengua oficial -una categoria fosca per a una cosa tan viva com una llengua-, i un compromís radical a favor de la diversitat lingüística, un dels principals actius culturals i econòmics del país*». Aposta per no tenir cap llengua oficial. Una llengua oficial és un pas enrere, una imposició, s'ha d'apostar per un multilingüisme, però reafirmant que la llengua catalana sigui la llengua pròpia i comuna (però no oficial). En cas que Catalunya fos independent, Cardús dubta que el català quedaria més ben protegit per una oficialitat en exclusiva.

Vicent Partal, periodista i director de *VilaWeb*, es pregunta si realment cal una llengua oficial. Segons ell, no és obligatori. Països de cert reconeixement com els «*Estats Units, Mèxic, el nord d'Irlanda o Austràlia no tenen una llengua oficial. La llengua anglesa és la llengua nacional (en el cas de Mèxic és l'espanyol). I què implica una llengua nacional? Implica que quan una institució tria el seu model lingüístic pot adoptar nivells d'oficialitat diversos entre unes quantes llengües, però que sempre la llengua nacional hi ha de ser equiparada a la que tingui la màxima oficialitat*».

Partal diu que si cada institució tria el seu model lingüístic segons les seves necessitats, aquestes (govern, municipi, hospital, associació...) decidirien quines llengües utilitzarien segons les necessitats reals dels usuaris. En posa un exemple: «*En una ciutat amb forta presència de parlants de l'espanyol o de l'amazic els hospitals locals podrien declarar aquestes llengües com a oficials en l'hospital, amb la intenció d'atendre millor els ciutadans. Sempre tenint en compte que tot allò que implicàs aquest reconeixement hauria de ser també aplicat a la llengua nacional, el català*».

Segons Vicent Partal, el fet de no casar-se amb cap llengua oficial ofereix flexibilitat. Aquesta flexibilitat facilita que la realitat social sigui la protagonista i sigui el full de ruta per a poder adaptar unes polítiques lingüístiques segons les diferents necessitats i les diferents demandes sociolingüístiques.

La futura Catalunya independent, segons Partal, hauria d'oferir als països veïns com Andorra, Espanya i Portugal l'adopció d'una convenció lingüística ibèrica (com hi ha la Convenció Lingüística Nòrdica del 1981 pels governs de Finlàndia, Suècia, Dinamarca, Noruega i Islàndia). Qualsevol ciutadà d'aquests països té el dret de ser atès per les autoritats en la seva llengua en el territori dels cinc estats. Amb la tradició catalana, respectuosa amb el plurilingüisme, no hi hauria cap problema en acceptar aquest tipus de Convenció. Al món les coses no passen necessàriament com passen a Espanya. Per tant, Partal creu que no hem de copiar el que ha fet i fa Espanya per al nostre nou estat català.

No tenir llengües oficials, però sí ser multilingües. Hem dit que la llengua és una cosa viva, que evoluciona, que progressa, que avança i que un estat multilingüe no es tanca les portes lingüísticament parlant, i de retruc, econòmicament. Un trilingüisme és una de les opcions defensades per Imma Tubella, perquè «*Una Catalunya independent hauria de tenir el català com a llengua nacional, clarament i sense cap dubte; el castellà com a llengua cooficial, i l'anglès com a llengua vehicular global. Això sí, sense tancar-nos a l'evolució que fem com a país, que ens pot portar que en alguns pobles o barris hi hagi una segona llengua més parlada que el castellà, com podria ser l'urdú, l'amazic o el peul*». Imma Tubau, doncs, coincideix amb la idea de Vicent Partal pel que

fa a la utilització de les llengües segons les necessitats reals dels usuaris. Si la segona llengua més parlada del barri és l'urdú, l'urdú hauria de ser considerada com a tal.

La conclusió de no tenir cap llengua oficial és l'aposta per ser un país multilingüe, sense barreres lingüístiques, sense impediments de llengua. La llengua és viva, canvia, avança, progressa, i l'oficialitat no regeix aquesta realitat.
Cada institució ha de designar com a oficial les llengües que allà s'hi parlin. Per què s'ha de regir i apostar per una llengua oficial si en aquell hospital la majoria dels pacients són d'origen turc? Quina ajuda representaria tenir la llengua catalana com a oficial? Al món empresarial és imprescindible tenir el coneixement de l'anglès. Tenir més d'una llengua et facilitata la comunicació, la bona imatge i un futur millor.

7.4. Una tercera llengua: l'anglès

L'anglès és una llengua coneguda i reconeguda internacionalment. Països com Singapur han adoptat la llengua anglesa com a oficial i vehicular entre els qui tenen el xinès mandarí com a llengua materna. L'anglès és la llengua del negocis i aquesta influeix, i molt, en el desenvolupament d'un país. Per aquest motiu, se l'ha de tenir en compte. El govern ho sap, l'adopta, l'abraça i se la fa seva.

Catalunya hauria de tenir en compte l'aposta per l'anglès. El coneixement de llengües és una aposta segura, un repte per a la internacionalització. De fet, la internacionalització de l'economia catalana els darrers anys ha experimentat un increment considerable, no tan sols pel que fa al volum d'exportacions sinó també per l'increment del nombre d'empreses que s'han incorporat a aquesta activitat.

Segons un estudi d'ELAN.CAT, una adaptació de l'informe europeu ELAN (Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise) un 96,5% de les empreses catalanes actuen a Catalunya, un 36,3% venen a les Balears i al País Valencià, un 52,9% venen a la resta d'Espanya i un 33,8% venen a l'estranger. D'aquestes que venen a l'estranger, els primers mercats estrangers de les empreses catalanes són França amb un 29,3%, seguida de Portugal amb un 10,8%. Pel que fa al comerç exterior, la principal activitat de les empreses exportadores catalanes es produeix a Europa i en particular en el marc de la Unió Europea (UE). Els mercats en què actuen més les empreses enquestades en aquest estudi són França (52,8%), Alemanya (26,5%), Portugal (24%), Itàlia (22,9%) i el Regne Unit (22,1%). La resta de mercats obtenen percentatges inferiors al 10%.

Quins beneficis tindria Catalunya si fos multilingüe (a nivell empresarial / econòmic)? Els principals beneficis serien la facilitat per entrar a nous mercats, una millora

d'imatge, una comunicació més fluïda amb el client, l'enriquiment intern que suposa i l'increment de la satisfacció del client. L'anglès (69,2%) i el francès (55,3%) són les llengües emprades per més empreses als mercats estrangers.

La majoria de les empreses entrevistades reconeixen no tenir una estratègia formal respecte a l'ús de les llengües i el multilingüisme. Com ho haurien de gestionar? Hi ha quatre elements de la gestió lingüística relacionats amb uns resultats d'exportació satisfactoris: tenir una estratègia lingüística, comptar amb parlants nadius, contractar personal lingüísticament competent i utilitzar traductors i intèrprets. Recalquem el tercer punt, contractar personal lingüísticament competent. Anteriorment, al llarg del treball, s'ha posat de manifest que el multilingüisme t'obria portes. Aquest és un exemple clar. Si domines llengües, tens més possibilitats de trobar una feina i poder créixer professionalment i personal. T'obre nous horitzons, noves relacions professionals i l'èxit sempre estarà més a prop tenint el coneixement de més d'una llengua que no pas si et limites a ser monolingüe. La no adaptació de les empreses a les llengües dels mercats comporta pèrdues significatives d'oportunitats de negocis. Si hom no s'adapta a la realitat multilingüe, també perdrà oportunitats de prosperar.

Si hi ha una bona planificació i política lingüístiques i des de l'escola es rep una educació multilingüe, aquest problema idiomàtic que es troben ara diferents empreses, no existiria. Actualment existeix, per tant, les empreses que tenen aquest problema lingüístic han de posar remei a l'assumpte i començar a destinar un pressupost per a la formació en llengües del seu personal.

8. Conclusions

Després de mostrar les diferents opinions sobre quina o quines llengües hauria de tenir una Catalunya independent, analitzarem quins avantatges i quins desavantatges tindria una Catalunya amb una o més d'una llengua oficial o sense cap.

Els arguments de les opinions a favor que Catalunya tingui el català com a única llengua oficial es basen en què un país amb més d'una llengua oficial no és possible perquè una de les llengües acabarà imposant-se a l'altra, ja sigui, entre altres raons, per demografia, per prestigi o per violència. Aquesta situació la viuen altres països amb més d'una llengua oficial, com és el cas d'Irlanda, i com hem pogut comprovar en el treball el govern irlandès ha optat per enfortir l'anglès i abandonar el gaèlic, malgrat que el nombre de persones que aprenen l'irlandès com a L2 està augmentant. No hi ha cap model de cooficialitat i bilingüisme simètric en cap país i tots els casos amb més

d'una llengua oficial històricament coneguts confirmen la pèrdua de la llengua feble. Aquest és un dels motius pels quals els defensors del català com a única llengua oficial no accepten que en un país n'hi hagi més d'una.

Un altre argument a favor del català com a única llengua oficial és tornar el mateix tracte cap a la llengua catalana rebut per part del govern espanyol. Defensen que no podem tenir la llengua castellana com a oficial perquè no podem acollir ni acceptar una llengua que se'ns ha imposat. És a dir, volen tornar el tracte rebut i no volen permetre que una llengua obligada com la castellana tingui el mateix poder que la catalana.

Si el català fos l'única llengua oficial en una Catalunya independent, aquesta no tindria cap altra llengua pressionant i no hauria de lluitar per a imposar-se. Sent l'única llengua oficial d'un estat tindria el privilegi de ser la llengua parlada, escrita, utilitzada i la fomentada pel propi govern i seria la que utilitzaria constitucionalment.

L'avantatge que veiem en tenir només una llengua oficial és que no hi hauria el problema de si es dóna més suport a una llengua o a una altra. Els esforços es destinarien íntegrament a una sola llengua i aquesta gaudiria del ple suport del govern, per consegüent també el de la població. El desavantatge que veiem si només hi ha una llengua oficial seria la possible pèrdua de l'obligatorietat del coneixement per part d'una de les llengües. Encara que fos obligatòria, podríem tenir casos que en no ser oficial, part de la població o els nouvinguts no mostressin interès per aprendre la segona llengua i s'acabés deixant de tenir el coneixement d'aquesta. Provocaria una pèrdua de cultura i de prestigi.

Els arguments a favor que una Catalunya independent tingui el català i el castellà com a llengües oficials són diversos. Un d'ells és precisament el pol oposat a les anteriors esmentades. Si per una banda els que estan a favor que només el català sigui la llengua oficial perquè volen que el castellà rebi el mateix tracte que ha rebut el català, els qui defensen que ambdues siguin oficials consideren que no s'ha d'actuar de la mateixa manera que ho ha fet el govern espanyol cap a la llengua catalana. És a dir, no s'ha de prohibir ni coaccionar la llengua castellana, perquè no ens hem passat segles reclamant un tracte just per a la llengua catalana i ara fem just el mateix amb la castellana, deixar-la de banda. Per tant, defensen que el govern de Catalunya ha de donar el mateix tracte al castellà que al català, un tracte equitatiu. Perquè el respecte és vital per a una població, per a una societat, i si es respecta la llengua castellana i és considerada com a oficial, aquesta serà respectada i apresa per tothom. Per tant, s'ha de conèixer més d'una llengua per a ser més cultes i tenir més possibilitats d'obrir horitzons, ja siguin econòmics, culturals o socials.

Diferents experts han manifestat que els castellans que van arribar a Catalunya cap als anys 1940 - 1960 van tenir una empatia per al català: van aprendre'l o van acceptar i respectar que els seus fills rebessin l'educació en llengua catalana, quan tenien, com ara, el dret en rebre-la en castellà. Per aquest motiu, demanen que els catalans també facin un esforç d'empatia i respectin que la llengua castellana és la seva llengua.

Un altre motiu que han adduït perquè el castellà sigui cooficial ha estat la composició demogràfica de Catalunya: s'ha de tenir present que la meitat de la població és castellanoparlant. Aquesta part de la població, en cas que Catalunya sigui un dia independent, seguiria sent la mateixa, continuarien tenint els mateixos sentiments, pensarien igual que ara. De fet, el que canviaria seria un estatus polític, com deia Artur Mas, però no els sentiments. El castellà seguiria sent obligatori a l'ensenyament i seria après com s'està aprenent avui dia, seria cooficial i seria la llengua d'una gran part de la població que viu a Catalunya.

L'opció que cap llengua ha de ser oficial és una opció defensada per diferents raons. Països de cert reconeixement, un d'ells els Estats Units, no tenen llengua oficial. La seva llengua nacional és l'anglesa, però no tenen establerta una llengua oficial. Per tant, si països com els EUA, Mèxic, nord d'Irlanda, etc., no tenen llengua oficial, per què l'hauria de tenir una Catalunya independent? Per a aquests partidaris la llengua, com a llengua, és molt viva. La situació sociolingüística canvia, evoluciona i si es limita a tenir una llengua oficial (ser monolingües), o dues llengües oficials (bilingües) no es cobreixen les necessitats de tota la població. Així, doncs, aposten pel multilingüisme. Què aporta el multilingüisme? Bàsicament un ampli ventall de llengües segons les necessitats de cada institució, de cada persona. Defensen que un hospital en el qual la majoria dels seus pacients siguin d'origen castellà i turc hi hagi com a llengües d'ús el castellà i el turc. S'ha de tenir una llengua segons la necessitat. Per tant, opten per la utilització les llengües segons les necessitats reals dels usuaris.

Pensem que és una bona opció perquè la llengua ha de cobrir les diferents necessitats reals, hi hauria una flexibilitat i l'evolució de llengua és constant, però alhora hi trobem l'inconvenient que no seria fàcil tenir un ventall de diferents llengües per cobrir aquestes necessitats. Seria poc probable que segons la institució es tingués una llengua o una altra. Si fos així, el que sí que hauríem de tenir és una llengua vehicular, com la catalana, per tenir una referència per a tot ciutadà de Catalunya, a part de les altres llengües que es podrien afegir, però tenir-ne una de fixa seria del tot convenient.

Un vegada presentada la síntesi dels arguments de les tres principals opcions, ens hem de preguntar si s'han aconseguit els principals objectius d'aquest treball. Tenim clar per quina opció lingüística hauríem d'apostar en una Catalunya independent? Avancem, des d'un principi, que no és una proposta fàcil i lògicament tampoc ho és la

seva resposta. És a dir, no és una resposta de blanc o negre, sinó que hi caben molts matisos.

Tenint en compte que el 97,1% de la població de Catalunya, segons l'IPL2012, entén el català, i sent el català una llengua mil·lenària, creiem que la llengua oficial de Catalunya ha de ser la catalana.

Ho ha de ser també la castellana? Això ja no ho tenim tan clar. Estaríem d'acord que fos també oficial sempre que el govern de Catalunya tractés la llengua catalana i la castellana equitativament. En aquest cas valoraríem positivament aquesta opció. Però no existeix cap cas, fins al moment, d'un tracte equitatiu i aquest fet, segons els especialistes, provoca la desaparició d'una de les dues llengües, que en aquesta ocasió seria la llengua més feble, probablement la catalana, segons el coneixement lingüístic a Catalunya. No podem permetre que la llengua catalana no gaudeixi del mateix estatus que la castellana. Per aquesta raó proposem que la llengua castellana sigui llengua obligatòria a Catalunya. La població de Catalunya ha de tenir el coneixement del castellà per diferents motius: s'ha de mantenir una llengua parlada habitualment per la meitat de la població i entesa pel 100% d'aquesta; saber dues llengües (ser bilingüe) té més avantatges que saber-ne una (ser monolingüe); no se'ns tancarien les portes al futur país espanyol ja que almenys ens entendríem a nivell d'idioma i més tard probablement en molts altres aspectes; ens obriria les portes internacionalment, ja sigui en temes de negocis (l'Amèrica llatina) com en temes culturals, etc. Per tant, en cas de no poder tractar equitativament les dues llengües, la castellana hauria de ser obligatòria, tal i com ho és ara.

Un cop hem confirmat que el català hauria de ser la llengua oficial en una Catalunya independent i la llengua castellana obligatòria, direm que la llengua anglesa, internacionalment reconeguda, també hauria de ser obligatòria, igual que el castellà. Catalunya hauria de ser un país multilingüe (de moment amb 3 llengües: català, castellà i anglès -i quadrilingüe a l'Aran). Per què apostem per l'anglès? Pel que hem acabat de dir: és una llengua coneguda internacionalment, és una llengua utilitzada com a vehicular, ja sigui a les empreses, ja sigui en els viatges arreu. L'anglès és una llengua utilitzada a internet, a la música, al cinema, i seria bo que fos una llengua obligatòria en una Catalunya independent.

Per tant, la nostra aposta és per una Catalunya multilingüe, amb la llengua catalana, la castellana i l'anglesa. Aquestes 3 haurien de ser d'aprenentatge obligatori. La catalana oficial, la castellana, en cas que es tractés equitativament amb la catalana també seria oficial; en cas contrari, la catalana seria ofical i la castellana obligatòria, i l'anglesa també obligatòria. Creiem que un país multilingüe té més avantatges (cultura, prestigi, relacions econòmiques...) que no pas un país monolingüe. Per aquests motius la nostra

opció és clara: Catalunya ha de ser un país multilingüe.

9. Bibliografia

Alzamora, Sebastià (2013, 13 de maig). "Constantino Romero i Muriel Casals". *Ara*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 22 juny 2013]. http://www.ara.cat/premium/opinio/Constantino-Romero-Muriel-Casals_0_918508173.html

Alzamora, Sebastià (2013, 14 de maig). "Una altra nota sobre el castellà cooficial". *Ara*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 22 juny 2013]. http://www.ara.cat/premium/opinio/Mes-prou-sobre-castella-cooficial_0_919108114.html

Arenas i Sampera, Joaquim (2012, 1 de març). "En castellà també, sisplau, o el preu de la independència". *Ara*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 15 juny 2013]. http://www.arabalears.cat/premium/opinio/castella-tambe-sisplau-preu-independencia_0_655734426.html

Bargalló, Josep (2013, 27 de maig). "Model cultural i lingüístic en una Catalunya independent". *Wordpress*. Conferència al Centre Cívic de Gelida. [Data de consulta: 5 octubre 2013]. http://josepbargallo.wordpress.com/2013/05/27/model-cultural-i-linguistic-en-una-catalunya-independent/

Bibiloni, Gabriel (2012, 9 d'octubre). "La cooficialitat de l'espanyol, un perill per al català". *VilaWeb*. [Data de consulta: 20 octubre 2013]. http://www.vilaweb.cat/noticia/4045941/20121009/cooficialitat-lespanyol-perill-catala.pdf

Boix Fuster, Emili i Vila i Moreno, F. Xavier (1998). *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Editorial Ariel.

Branchadell, Albert (2012, 14 de maig). "Quan el monolingüisme no és possible". *Ara*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 22 juny 2013]. http://www.ara.cat/premium/opinio/monolinguisme-no-possible_0_700129989.html

Cardús, Salvador (2012, 16 d'octubre). "Sant tornem-hi". *Ara*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 19 setembre 2013]. http://www.ara.cat/premium/opinio/Sant-tornem-hi_0_793120704.html

Chessa,Enrico; Querol, Ernest; Sorolla, Natxo; Torres, Joaquim; Villaverde, Joan Albert. *Llengua i societat als territoris de parla catalana a l'inici del segle XXI : l'Alguer,*

Andorra, Catalunya, Catalunya Nord, la Franja, Illes Balears i Comunitat Valenciana. - (Sèrie Estudis ; 12). Generalitat de Catalunya. Barcelona 2007.
http://www20.gencat.cat/docs/sue/Afers_Exteriors_Cooperacio/03_POLITICA_EXTERIOR/2_2_Ambit_tematic/2_2_5_CCE/LLENGUA I SOCIETAT, INICIS s. XXI.pdf

Ferrer, Josep (2013, 26 de juny). "El català i la llei de la gravetat". *VilaWeb*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 28 agost 2013].
http://m.vilaweb.cat/opinio_contundent/4129072/josep-ferrer-catala-llei-gravetat.html

Generalitat de Catalunya. "Són prou multilingües les empreses catalanes?". ELAN.CAT
http://www10.gencat.cat/casa_llengues/binaris/opuscle_ELAN_tcm302-122718.pdf

Generalitat de Catalunya (2013, novembre). Informe de Política Lingüística 2012. [Data de consulta: 30 novembre 2013].
http://gencat.cat/llengua/docs/IPL2012.pdf

Herrera, Joan (2012, 22 de novembre). Entrevista. *Racó Català*. [Data de consulta: 22 juny 2013].
http://www.racocatala.cat/noticia/29035/joan-herrera-lendem-proclamar-lestat-catal-shaurien-convocar-eleccions-decidir-quin-model-

Joan, Bernat (2012, 10 d'octubre). "Oficialitat asimètrica". *VilaWeb*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 17 octubre 2013].
http://www.vilaweb.cat/opinio_contundent/4046203/bernat-joan-oficialitat-asimetrica.html

Junqueras, Oriol (2012, 8 d'octubre). Entrevista. *El Periódico de Catalunya*. [Data de consulta: 21 juny 2013].
http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/eleccions-2012/castella-republica-catalana-article-doriol-junqueras-2221062

Junqueras, Oriol (2012, 11 d'octubre). Entrevista. *VilaWeb*. [Data de consulta: 21 juny 2013].
http://www.vilaweb.cat/noticia/4046518/20121011/junqueras-costa-gens-castella-sigui-oficial.html

Junyent, Carme (2013, 23 de juny). Entrevista. *VilaWeb*. [Data de consulta: 21 juliol 2013].
http://www.vilaweb.cat/mailobert/4128206/carme-junyent-jo-faria-servir-concepte-llengua-oficial.html23

Malcolm Ward Dixon, Robert. (1998): *The Rise and Fall of Languages*. Cambridge University Press. Extret de *VilaWeb* (2012, 9 d'octubre). [Data de consulta: 11 octubre 2013].
http://www.vilaweb.cat/noticia/4045941/20121009/cooficialitat-lespanyol-perill-catala.html

Mas, Artur (2012, 12 d'octubre). Entrevista. *La Vanguardia*. [Data de consulta: 21 juny 2013].
http://www.lavanguardia.com/encatala/20121012/54352976406/artur-mas-mon-economic-asaptar-canvi-pais.html

Montilla, José (2009, 2 de març). Nota de premsa. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 9 juliol 2013].
http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/AppJava/notapremsavw/detall.do?id=85433&idioma=0

Moreno Cabrera, Juan Carlos (2012, 27 d'octubre). Entrevista. *Ara*. [Data de consulta: 15 juliol 2013].
http://www.ara.cat/politica/Seria-gran-error-castella-oficial-Catalunya-independent_0_799120274.html

O'Rourke, Bernadette (2010, 21-23 de juny). "Los nuevos hablantes de lenguas minoritarias: una comparación entre Irlanda y Galicia". IX Congrés Internacional de Lingüística General. Valladolid. [Data de consulta: 30 novembre 2013].
http://www.academia.edu/1168315/Los_nuevos_hablantes_de_lenguas_minoritarias_una_comparacion_entre_Irlanda_y_Galicia

Partal, Vicent (13/05/2013, 13 de maig). "La meua proposta: cap llengua oficial". *VilaWeb*. [Data de consulta: 22 juny 2013].
http://www.vilaweb.cat/editorial/4114469/meua-proposta-cap-llengua-oficial.html

Pla Nualart, Albert (2012, 18 de març). "L'abraçada de l'ós". *Ara*. [Data de consulta: 22 maig 2013].
http://www.ara.cat/premium/debat/Labracada-los_0_665933405.html

Pueyo, Miquel; Turull, Albert. *Diversitat i política lingüística en un món global*. Barcelona: Pòrtic: UOC, 2003.

Querol Puig, Ernest. "Més model i més models: per una sociolingüística més prospectiva" A: *Primeres jornades "La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana*" (27/1/2011). Xarxa CRUSCAT.
http://videoteca.iec.cat/entrada.asp?v_id=145

Rovira i Martínez, Marta. (Tardor - Hivern 2007). "El multilingüisme, un valor emergent". Noves SL. Revista de Sociolingüística. Generalitat de Catalunya. [Data de consulta: 15 octubre 2013].
http://www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm07tardor-hivern/docs/rovira.pdf

Sellarès, Marga (2013). "Quina política lingüística per a una Catalunya independent?". TFC UOC. Barcelona.

Strubell, Miquel. (2011, 27 de gener). "Llengua, identitat i ideologia política" A: *Primeres jornades "La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana*". Xarxa CRUSCAT. [Data de consulta: 15 agost 2013].
http://videoteca.iec.cat/entrada.asp?v_id=135

Strubell, Miquel (10/10/2012). Opinió. *VilaWeb*. [Data de consulta: 23 juny 2013].
http://www.vilaweb.cat/opinio_contundent/4046202/miquel-strubell-seria-ironic-nova-catalunya-castella-fos-oficial.html

Tubau, Imma (2012, 4 de març). "Catalunya, país trilingüe". *Ara*. [Data de consulta: 23 juny 2013].
http://www.ara.cat/premium/debat/Catalunya-pais-trilingue_0_657534247.html

Vidal, Pau (2012, 18 d'octubre). "Llengua oficial: un conflicte? *Vilaweb*. [Data de consulta: 27 octubre 2013].
http://www.vilaweb.cat/opinio_contundent/4048223/pau-vidal-llengua-oficial-conflicte.html

Vila, Francesc Xavier (2012, 30 d'octubre). "Després de la independència (1): l'evolució sociolingüística". *Ara*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 22 juny 2013].
http://www.ara.cat/premium/opinio/Despres-independencia-levolucio-sociolinguistica_0_801519843.html

Vila, Francesc Xavier (2012, 31 d'octubre). "Després de la independència (2): l'estatus jurídico-polític". *Ara*. Secció d'Opinió. [Data de consulta: 22 juny 2013].
http://www.ara.cat/premium/opinio/Despres-independencia-lestatus-juridico-politic_0_802119801.html

Voltas, Eduard (2012, 26 de febrer). "En castellà també, sisplau". *Ara*. [Data de consulta: 23 juny 2013].
http://www.ara.cat/premium/debat/castella-tambe-sisplau_0_653334661.html

Voltas, Eduard (2012, 25 de març). "En castellà també, sisplau (i 2)". *Ara*. [Data de consulta: 23 juny 2013].
http://www.ara.cat/premium/debat/castella-tambe-sisplau_0_670132988.html

"Crítiques al govern pel poc interès amb el gaèlic" (2013, 23 de setembre). *Liffey*. Dublín. Article en línia. [Data de consulta: 15 octubre 2013].
http://www.liffey.cat/index.php/llengua/item/2266-230913-pla

"El gaèlic ja no compta per accedir a la funció pública" (2013, 3 de novembre). *Liffey*. Dublín. Article en línia. [Data de consulta: 15 novembre 2013].
http://www.liffey.cat/index.php/llengua/item/2378-031113-bonus

Generalitat de Catalunya (2013, novembre). Informe de Política Lingüística 2012. [Data de consulta: 3 desembre 2013].
http://gencat.cat/llengua/docs/IPL2012.pdf

10. Annex

10.1. Taula resum dels articles apareguts al treball

Autor	Article	Data	Font	Posició
Albert Branchadell	Resposta d'Albert Pla i Nualart sobre l'article "En castellà també, siusplau": "L'abraçada de l'ós"	19/03/12	Racó Català	Català, oficial
Albert Branchadell	Quan el monolingüisme no és possible	14/05/12	Ara	
Albert Pla Nualart	L'abraçada de l'ós	18/03/12	Ara	Català, oficial
Artur Mas	Entrevista Artur Mas	12/10/12	La Vanguardia	Català i castellà, oficials
Bernat Joan	Oficialitat asimètrica	10/10/12	Vilaweb	
Carme Junyent	Entrevista Carme Junyent	23/06/13	Vilaweb	
Eduard Voltas	En castellà també, sisplau	26/02/12	Ara	Català i castellà, oficials
Eduard Voltas	En castellà també, sisplau (i 2)	25/03/12	Ara	Català i castellà, oficials
Francesc Xavier Vila	Després de la independència (1): l'evolució sociolingüística	30/10/12	Ara	Català i castellà, oficials
Francesc Xavier Vila	Després de la independència (2): l'estatus jurídico-polític	31/10/12	Ara	Català i castellà, oficials
Gabriel Bibiloni	La cooficialitat de l'espanyol, un perill per al català	09/10/12	Vilaweb	Català, oficial
Imma Tubau	Catalunya, país trilingüe	04/03/12	Ara	Cap llengua ofical
Joan Herrera	Entrevista Joan Herrera	22/11/12	Racó Català	Català i castellà, oficials
Joaquim Arenas i Sampera	En castellà també, sisplau, o el preu de la independència	01/03/12	Ara	Català, oficial
José Montilla	El president recorda al TC que desqualifica el model de convivència català si desautoritza el model lingüístic	02/03/09	Generalitat de Catalunya	
Josep Bargalló	Model cultural i lingüístic en una Catalunya independent	27/05/13	Wordpress	Català i castellà, oficials
Josep Ferrer	El català i la llei de la gravetat	26/06/13	Vilaweb	Català, oficial
Juan C. Moreno Cabrera	Entrevista	27/10/12	Ara	Català, oficial
Miquel Strubell	Opinió Miquel Strubell	10/10/12	Vilaweb	Català, oficial
Montserrat Cortés	Entrevista Montserrat Cortés	07/02/13	ElPuntAvui	
Oriol Junqueras	Entrevista Oriol Junqueras	08/10/12	El Periódico de Catalunya	Català i castellà, oficials
Oriol Junqueras	Entrevista Oriol Junqueras	11/10/12	Vilaweb	Català i castellà, oficials
Pau Vidal	Llengua oficial: un conflicte?	18/10/12	Vilaweb	Català, oficial
Robert Malcolm Ward Dixon	*The Rise and Fall of Languages*	09/10/12	Vilaweb	Català, oficial
Salvador Cardús	Sant tornem-hi	16/10/12	Ara	Cap llengua ofical
Sebastià Alzamora	Constantino Romero i Muriel Casals	13/05/13	Ara	Català i castellà, oficials
Sebastià Alzamora	Una altra nota sobre el castellà cooficial	14/05/13	Ara	Català i castellà, oficials
Vicent Partal	La meua proposta: cap llengua oficial	13/05/13	Vilaweb	Cap llengua ofical
	Crítiques al govern pel poc interès amb el gaèlic	23/09/13	Liffey	
	El gaèlic ja no compta per accedir a la funció pública	03/11/13	Liffey	